…ОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

…урят-Монголой
…ҮНЭН

…й Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно
…оведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 226 (1826)
СЕНТЯБРИИН
23
ПЯТНИЦА
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

…лдэ бэлэдхэлые ойрын …дэрнүүдтэ дүүргэхэ

…ЦК-гэй июльскэ Пленум …ческэ промышленностиие …хүгжөөхэ, техническэ шэ… туйлаха талаар тон ехэ …удые табиха зуураа, про… предприятинуудай хүдэл… ехэнүүд дутагдалнуудые … байна. Пленумэй шиид… заагдаhанай ёhоор олон… приятинуудай хангалтагүй … шалтагаан тэдэнэй нэ… хүдэлдэггүй дээрэhээ … байна. Эдэ предприятинууд… резервнүүдэй дүүрэнээр …даггүй, түүхэй эд болон …рэгсэлнүүдээр таhалдаhан …үйлэдбэрилхэ продукциинь …хубинь hара, кварталай … хахадта гаргагдана. Ма…-техническэ хангалгада …арал хандуулан, предприя… нэгэ жэгдээр продукци үй… болохо ябадал ханга… …ргаануудай, предприяти… партийна ба советскэ орга… …удай хүтэлбэрилэгшэдые …лгалhан байна.

…лгые дүүргэн, предприяти… нэгэ жэгдээр хүдэлгэдэг … тулада үбэлдэ бэлэдхэлэй … саг болзор соонь hай… …гэхэ гээшэ тон шухала … Юуб гэхэдэ, предприятинуу… үеын хүдэлмэридэ hай… …hэнhээ, тэдэнэй үйлэд… …шанхи амжалта ехээр дул… Түлишэ, түүхэй эд болон …элээ гүйсэдөөр бэлэдхэ… байрануудаа hайса дулаал… …приятиин продукци үйлэд… …рэнэй түсэбые саг соонь … нэгэ жэгдээр хүдэлхэ ар… байдагынь мэдээжэ.

… бэлэдхэлэй хүдэлмэриие … үнгэргэhэн предприятида …жидхэлые hайжаруулха, … дээрэ шэнэ технологи …, ажалай бүтээсые дээ… арга боломжо байгуулаг… …ниие hайнаар ойлгоhон …шэдтэй предприятинуу… …тивүүд даалгабарита түсэ… …алтатайгаар бэелүүлдэг … Нёдондо жэлдэ үбэлдэ бэ… хүдэлмэриие эртээнhээ саг …лжэ, hайнаар дүүргэhэн … модоной заводой кол… продукци үйлэдбэрилхэ … болзорhоонь урид дүүр… Мүн Хандагатайн леспром…, мастерскойнуудаа hай… …барилhанай ашаар эблэр… …ые үбэлдөө дулаан байра …ргэнөөр заhабарилха … байгаа. Тиимэhээ машина … мнин байлгые усадха… …шэрэлгэ түргэдхэхэ арга … байна.

…, республикымнай хэдэн …приятинууд үбэлдэ бэлэд… …элмэриие муугаар үнгэргэ… …hээ хүйтэнэй үедэ түлишэ, …лээр дуталдахаhаа эхи… …б бэрхэшээлнүүдтэй то… баатай болоhон байгаа. …галтагүй байдалай эсэстэ …приятинууд гээгдэлдэ оро… …укци үйлэдбэрилхэ гүрэнэй … саг болзор соонь дүүргэжэ …гүй байгаа.

… үбэлэй хүйтэнэй эхилтэр …хон саг үлэбэ. Предприя… үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэл… …үргэхэ саг үни хада үнгэ… … республикын олохон пред-приятинуудта энэ шухала хэрэг хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Механизированнэ шэлэй завод, түмэр замай Улан-Удын отделениин зарим предприятинууд үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие ехээр унжагайруулжа байна. Илангаяа заhабарилгын хүдэлмэри яаха аргагүй муугаар ябуулагдана. Заhабарилга, дулаалгада hомологдоhон мүнгэн зөөри хүсэд хэрэглэгдээгүй байhаар. Цехүүдэй сонхо, үүдэ шэнэлхэ, дулаалха, пеэшэнгүүд болон ууралаар дулаасуулдаг системые заhабарилха хүдэлмэри ехээр унжагайржа байна.

Дархалалгын, оёдолой болон бусад хүдэлмэриие дулаалагдаагүй хүйтэн байра соо hайнаар эмхидхэхын аргагүй байhаниие мэдэжэ байжа, Железнодорожно районой промкомбинадай, «Коминтерн» гэжэ олзоборилгын артелиин хүтэлбэрилэгшэд саг эртэ гэhээр энэ хэрэгые баhал хойшо татаhаар.

Үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие илангаяа модо бэлэдхэлэй предприятинуудта үргэнөөр ябуулха хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, эндэ олон тоото хүдэлмэришэд, механизаторнууд саhан соо ажалладаг, хүсэ ехэтэ техникэ олоор хэрэглэгдэдэг гээшэ. Тиимэhээ леспромхоз бүхэндэ заhабарилгын мастерской, гаражуудые hайса дулаалха, досоонь хэрэгтэй болохо механизмуудые тодхохо, hүниин сагта хүдэлмэрилхын зорилгоор электрын гэрэл оруулха шухала. Леспромхозуудта үбэлдэ бэлэдхэл эдээхэнээр хизаарлагдаха ёhогүй. Хүдэлмэриингөө hүүлээр модошодой культурнаар амархын тулада клуб, улаан булан, бани, столовонуудые түлеэ залhаар хангаха, заhабарилха, дулаалха, мүн хүдэлмэришэдэй байрын гэрнүүдые заhабарилгада хэрэгтэй сонхын шэл, замазка гэхэ мэтээр хангаха хэрэгтэй.

Предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд үбэлдэ бэлэдхэлээр урда жэлнүүдэйнгээ алдууе дахяад дабтангүйгөөр, энэ хүдэлмэридэ анхаралаа ехээр хандуулжа, тэрэниие ойрын үдэрнүүдтэ заатагүй дүүргэхэ болоно.

Промышленна предприятинуудай үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие хэр зэргээр ябуулhаниень наринаар шалгажа, элирүүлэгдэhэн дутагдалнуудыень богони болзор соо усадхаха талаар шанга эрилтэ хүтэлбэрилэгшэдэйнь урда табихые ажалшадай депутадуудай городской Соведүүд ба аймгүйсэдкомуудhаа эригдэнэ. Тиихэдэ предприятинуудай техническэ түхеэрэлгэнүүд, түмэр зам дээрэ паровозууд болон замай ажахые үбэлэй үеын хүдэлмэридэ техническэ заабариин ёhоор оруулха саг ерээ. Энэ хүдэлмэриие бэелүүлгэдэ нэн түрүүн инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд харюусалгатай.

Ажалай бүтээсые саашадань дээшэлүүлхэ арга нүхэсэл байгуулхын тулада предприяти бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзна организацинууд энэ кампаниие бүри богонихон саг соо дүүргэхын тулада зохихо хэмжээ абаха байна. Предприятинуудай коллективүүд, хүйтэнэй сагта hаадгүйгөөр хүдэлмэрилжэ, КПСС-эй XX съездые ажалай шэнэ амжалтаар угтахын тулада предприятяа үбэлэй үеын хүдэлмэридэ түгэс бэлэн болгоё.

…эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ …Булганинда ГДР-эй Премьер-Министрын эльгээhэн телеграмма

Москва, Кремль.

… нүхэр Түрүүлэгшэ, Танай … ба хүсэн түгэлдэр орон… зуураа, ГДР-эй Прави… делегаци Танда, СССР… …тельствода болон советскэ … үнэн зүрхэнэйнгөө … хүргөөд, амжалтые хүсэ… …гөө орондо бидэниие хүн… угтаhанайнгаа түлөө ма… …лангые хүлеэн абыт.

… хэлсээнүүд болон тэрэнэй үрэ дүн хадаа эб найрамдалые бэхижүүлхэ зорилгоор манай хоёр арадай аша туhада зорюулан манай хани ёhоной харилсаануудые болон манай ахадүүгэй харилсан ажаллалгые бэхижүүлхэ ба үргэдхэхэ хэрэгтэ саашанхи алхам боложо үгэнэ.

О. ГРОТЕВОЛЬ.

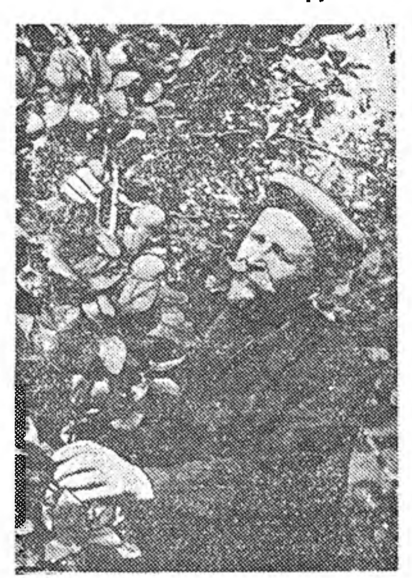
Гүрэнэй хилые алхан гараха үедөө самолёдой бортhоо радиогоор дамжуулhан байгаа.

…С. Хрущевтой Хитадай Арадай …спубликын Посол нүхэр Лю Сяо уулзаба

…эй ЦК-гэй Нэгэдэхи Секре… …р Н. С. Хрущевтой Хита…дай Республикаhаа СССР-тэ байдаг Посол нүхэр Лю Сяо уулзажа хөөрэлдэбэ.

(ТАСС).

И. В. Мичуринай түрэhөөр 100 жэлэй ойдо

Свердловско область. Свердловско Мичуринай нэрэмжэтэ үрэ-жэмэстэ станци Урал шадар сад эрхилхэ талаар научна ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байна. Тус станци хүдэлжэ эхилhэн түрүүшын үдэрhөө хойшо үйлэдбэритэй нягта холбоотойгоор ажаллажа, колхозуудай түрүү садоводууд болон мичуринецууд-туршалгашадай түрүү дүй дуршэлhөө үндэhэлэн, садуудые үргэдхэхэ ба тэрэнэй хойноhоо харууhалха хэрэгтэнь колхозуудта горьтой туhаламжа үзүүлнэ. Гадна, Урал шадарай садуудай ургасые дээшэлүүлхэ, үбэлэй хүйтэндэ тэсэмгэй болгохо түрүү аргануудые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлдэг байна. Эндэ арбан жэлэй туршада эртэ эдеэшэдэг ба ургаса ехэтэй үрэ-жэмэстэ культурануудай 13 шэнэ сорт бии болгогдоо. Хэрбээ 1936 ондо Свердловско областьдо зуу гаран гектар үрэ-жэмэстэ тарималнууд байhан hаа, мүнөө садуудай талмай 2 мянга гаран гектар хүрэтэр үргэдхэгдөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: станциин суута садовод-мичуринец П. А. Дибров яблониин гибриднэ шэнэ сортые үзэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ГҮРЭНДЭ-таряа

Тарбагатайн аймагай колхозууд гүрэндэ уялгата ёhоор таряа тушааха түсэбөө дүүргэбэ

Тарбагатайн аймагай колхозууд гүрэндэ уялгата ёhоор таряа тушааха түсэбөө 100,2 процент дүүргэбэ. Тэрэ тоодо шэниисэ тушааха түсэб 150 процент дүүргэгдээ. Сортовой шэниисэ тушааха түсэб 160 процент дүүргэгдэбэ.

Мүнөө аймагай колхозууд түсэбhөө гадуур таряа тушаажа захалаа.

Республикын аймагуудта ороohото культурануудые, хартаабха хуряалгын, намарай таряа тарилгын ябаса тухай 1955 оной сентябриин 20-ной мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Ороohото культурануудые хуряалга	Хартаабха хуряалга	Намарай таряа тари…
Заиграйн	84,3	86,8	18,0
Иволгын	83,2	29,7	—
Прибайкальска	75,7	63,6	77,9
Тарбагатайн	74,1	46,8	—
Кударын	72,5	33,4	34,7
Сэлэнгын	72,2	25,4	58,0
Закаменай	71,2	49,3	83,6
Бичурын	69,7	31,5	—
Мухаршэбэрэй	68,7	45,7	38,6
Түнхэнэй	66,4	47,6	35,1
Баргажанай	65,3	25,0	66,6
Кабанскын	64,4	26,5	84,5
Кяхтын	64,1	9,1	—
Б-Кударын	58,4	34,0	—
Курумканай	57,2	51,2	—
Ториин	48,8	11,4	9,3
Яруунын	48,3	39,1	80,4
Зэдын	41,7	24,8	5,5
Хориин	33,0	37,6	—
Хэжэнгын	20,3	13,3	72,0
Баунтын	13,6	—	—

Германска Демократическа Республикын Правительственна делегаци Москваhаа бусаба

Советскэ Союзай болон Германска Демократическа Республикын Правительственна делегацинуудай хоорондо Москвада болоhон хэлсээнүүд амжалтатайгаар дүүрээ. Тэрэнэй үедэ хоёр ороной хоорондохи хани харилсаае бэхижүүлхэ ба саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ хамаатай шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

ГДР-эй Правительственна делегациие толгойлогшо Премьер-Министр О. Гротеволь, делегациин гэшүүд Премьер-Министрын Орлогшо В. Ульбрихт, В. Штоф, О. Нушке, Премьер-Министрын Орлогшо, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Л. Больц, Гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ Б. Лейшнер, ГДР-эй Арадай палатын Гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ комиссиин түрүүлэгшэ П. Флорин, таряашадай демократическа партиин генеральна секретарь Б. Розе, либерально-демократическа партиин генеральна секретарь М. Герлах, делегациин секретарь Посол Ф. Гроссе, ГДР-эй МИД-эй Протокольно таhагай начальник Ф. Тун гэгшэд сентябриин 21-нэй үглөөгүүр самолёдто hуужа, Берлин орохоёо мордоо.

Москвадахи центральна аэродром hайндэрэйхээр гоёон шэмэглэгдэнхэй байгаа. ГДР-эй болон Советскэ Союзай гүрэнэй тугууд намилзана. Германска Демократическа Республикын Премьер-Министр О. Гротеволиин хүндэлэлдэ зорюулагдан аэродром дээрэ хүндэтэ харуул табигдаhан байгаа.

...Бусаха сагынь ойртобо. Германска Демократическа Республикын Правительственна делегациие үдэшэхын тулада Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, М. А. Суслов, Н. С. Хрущев эндэ ерээ.

Тэрэшэлэн СССР-эй Министрнүүд П. Я. Антропов, Б. П. Бещев, Ф. Д. Вараксин, А. Н. Задемидко, А. Г. Зверев, А. А. Ишков, И. Г. Кабанов, Н. А. Михайлов, И. И. Носенко, П. И. Паршин, З. А. Шашков, Экономическа холбоо барисаа байгуулха хэрэгүүдые эрхилхэ Главна управлениин начальник К. И. Коваль, Советскэ Союзай Маршал В. Д. Соколовский, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын орлогшонор В. А. Зорин, В. С. Семенов, Гадаадын худалдаа наймаанай министрын нэгэдэхи орлогшо С. А. Борисов, Моссоведэй Гүйсэдкомой түрүүлэгшэ М. А. Яснов, СССР-hээ Германска Демократическа Республикада байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Г. М. Пушкин, СССР-эй МИД-эй 3-дахи Европейскэ таhагые даагша С. Г. Лапин, СССР-эй МИД-эй Протокольно таhагые даагшын уялгые дүүргэгшэ И. Н. Якушин, СССР-эй МИД-эй хэблэлэй таhагые даагшын уялгые дүүргэгшэ И. Ф. Филиппов, Москва городой комендант генерал-майор И. С. Колесников, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын, Худалдаа наймаанай министерствын харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэд, советскэ ба харин гүрэнүүдэй корреспондентнүүд делегациие үдэшэлсөө.

ГДР-hээ СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол И. Кениг, ГДР-hээ Советскэ Союзда байдаг посольствын хүдэлмэрилэгшэд; Онсо ба Бүрин эрхэтэ посолнууд: Бирманскэ Союзай—Монг Он, Польско Арадай Республикын—В. Левиковский, Индиин Республикын—К. П. Ш. Менон, Чехословацка Республикын—Я. Вошаглик, Монгол Арадай Республикын—Д. Адилбиш, Албаниин Арадай Республикын—М. Прифти, Югославиин Арадай Федеративна Республикын—Д. Видич, Болгариин Арадай Республикын—К. Т. Луканов, Румынска Арадай Республикын—И. Раб, Венгерскэ Арадай Республикын—Ф. Мюнних, Хитадай Арадай Республикын—Лю Сяо, Египедэй—М. А. Эль Куни, Ливанай Посланник ба Бүрин эрхэтэ Министр—А. Нажжар; Посольствонуудhаа: Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын—советник Пак Док Хван, Финляндиин—советник Я. Халлама, Вьетнамай Демократическа Республикын—советник То Куанг Дау гэгшэд үдэшэгшэдэй дунда байлсаа.

Германска Демократическа Республикын Премьер-Министр О. Гротеволь, хүндэтэ харуулhаа рапорт хүлеэн абаа. ГДР-эй болон Советскэ Союзай гүрэнэй Гимннүүд наадагдаа.

Нүхэр О. Гротеволь сугларагшадта хандан доро дурсагдаhан мэдүүлгэ хээ:

Хүндэтэ ханинар ба нүхэд!

Европодо эб найрамдалые бэхижүүлхэ ба хангаха интересүүдтэ зорюулан бидэнэр нилээд ехэхэн хүдэлмэри хээбди. Москвада хэлсээнэй хэгдэжэ, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Германска Демократическа Республикын хоорондохи харилсаанууд тухай Договорой баталагдаhанhаа уламжалан ГДР-эй болон СССР-эй хоорондохи ахадүүгэй ба хани ёhоной харилсаан бүри үргэдэhэн ба гүнзэгырhэн байна.

Манай оронуудай хоорондохи харилсаанда шэнэ шата эхилбэ. Энэ хадаа ГДР-тэ, мүн бүхы немецкэ арадта болон тэрэнэй ерээдүйдэ тон ехэ удхашанартай. Энэ Договор хадаа немецүүдэй ойртолсожо, үгэеэ ойлголсохо, эб найрамдалда дуратай ба демократическа гүрэн болгон Германиин нэгэдэлые hэргээхэ замда алхам бололсоно. ГДР-эй болон СССР-эй хоорондохи харилсаанууд тухай договор ба бусад хэлсээнүүд ГДР-эй суверенитедые уласхоорондын эрхэдэ үндэhэлдэг болгожо, ГДР-ые улам шангадхан бэхижүүлхэhээ гадна, германска бүхы арадай интересүүдтэ, мүн Европын бусад арадуудай амгалан ёhоной интересүүдтэ зохилдохо байна.

Манай хэлсээнүүд хадаа бэе бэедээ этигэлсэлгэдэ, ахадүүгэй талархалтай байлгада ба тэгшэ эрхэдэ, бэе бэеынгээ суверенитедые хүндэлэлсэлгэдэ болон дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй ябадалда үндэhэлэн Советскэ Союзтай болон бусад арадуудтай харилсаа тогтоохын тулада ямар замаар ябаха ёhотой байhыень германска бүхы арадта харуулжа үгэнэ.

Германиин түүхэдэхи анха түрүүшын хүдэлмэришэд ба таряашадай гүрэндэ иимэ ехэ этигэлтэйгээр хандадаг байhанайнь түлөө Советскэ Союзда ГДР-эй Правительственна делегаци бүхы сээжэ зүрхэнhөө баясхалан хүргэнэ. Энэ этигэл найдабари юу гэршэлжэ үгэнэб гэхэдэ, ГДР-тэ болон германска бүхы арадта Советскэ Союз хүсэтэ ба үнэн сэдьхэлтэ ханинь болоно. Тиимэ байhан туладань германска нацын бүхы шухала асуудалнуудта хамаатай хамаг хэрэгүүдые эрхилхэдээ ГДР тэрээндэ түшэглэжэ шадаха байна.

Ахадүүгэй ёhоор, хүндэтэйгөөр бидэниие угтаhанай түлөө СССР-эй Правительствода, мүн Москвагай хүн зондо бидэнэр баясхалан хүргэхэ зуураа, советскэ бүхы арадта манай баясхалан ба манай ахадүүгэй амаршалга хүргэхые таанадые гүйнабди.

Бидэнэр бусахынгаа урда тээ хани барисаатай байе, баяртай! гэжэ хэлэхэ байнабди.

* * *

Германска Демократическа Республикын Премьер-Министр О. Гротеволь, ГДР-эй Правительственна делегациин гэшүүд мордохынгоо урда тээ Советскэ гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй болон бусад үдэшэгшэдэй гарые барина. Делегаци самолёдой борт дээрэ гарана. 10 часта мүнгэтэн яларhан машина газарhаа өөдэ ниидэн гаража, Берлин тээшэ шэглэн ошоно.

(ТАСС).

Н. А. Булганинтай, Н. С. Хрущевтой японско парламентска делегациин гэшүүд уулзаба

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинтай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Н. С. Хрущевтой СССР-эй Верховно Соведэй уряалаар Советскэ Союзда ерэhэн японско парламентска делегациин гэшүүд Кремлёвско Ехэ Ордон соо сентябриин 21-дэ уулзаа.

Уулзалгада японско парламентын депутадууд Токутаро Китамура ба Масару Номидзо (делегациие хүтэлбэрилэгшэд) болон делегациин гэшүүд: Осаму Инаба, Гоичи Ито, Сичиро Ходзуми, Сецуо Ямада, Хисао Исино, Каку Андо, Соичи Усуи, Хандзи Огава, Иосиро Кикучи, Тосио Кавамото, Масанобу Цудзи, Томоаки Найто, Масао Хиросе, г-жа Тамае Фукагава, Матаичиро Окумура, Чиудзи Куно, Кииондо Нодзава, Дзюничи Фукуи, Сиоичи Аояма, Томодзо Акадзи, Факу Асика, Кацудзиро Нагаи, Кей Хоаси, Морито Морисима, Сиодзи Окада, Иосио Кодзаки, Токудзи Камеда, Сидо Ониси, Икко Касуга, ХарудзиТахара, г-жа Сатоко Тогано, Такаичи Накамура, Хадзиме Танака, Ичиро Цунеока, Горо Судо гэгшэд хабаадалсаа.

Н. А. Булганинай тобшо үгэ хэлэhэнэй hүүлээр Н. С. Хрущев японско парламентарьнуудта хандажа, японско ба советскэ гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаае hайжаруулгатай хамаатай асуудалаар hанамжануүд тухайгаа сэхэ руунь хөөрэлдэхые уряа.

Делегациин үмэнэhөө Токутаро Китамура ба Масару Номидзо гэгшэд японско парламентариин делегациин онсо анхаралые хандуулhан хэдэ хэдэн проблемэнүүдые хөөрэлдөөн дээрэ тодорхойлоо.

Н. С. Хрущев Советскэ Союз ба Японии хоорондохи харилсаае hайжаруулха зам тухай, хоёр оронуудай хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаае хүгжөөхэ тухай, энэ харилсаануудай удхашанар тухай, культурна холбоо барисаа байгуулха тухай—табигдаhан бүхы асуудалнуудта дэлгэрэнгыгээр харюусан, советскэ хараа бодолые найруулаа.

Хоёр часай турша соо үргэлжэлhэн хөөрэлдөөнэй түгэсхэлдэ Н. С. Хрущев хадаа советскэ хүнүүдэй японии арадта hайниие хүсэжэ байhыень дамжуулхые японско парламентарьнуудые гуйха зуураа, советскэ арад японско арадтай эбтэйгээр ба хани барисаатайгаар ажабайхые эрмэлзэнэ гэжэ онсо тэмдэглээ.

Советскэ правительствын үмэнэhөө Н. А. Булганин эдэ хүсэлэнгүүлтэй hаналаа нэгэдэнэ.

Н. А. Булганинтай, Н. С. Хрущевтой японско парламентын депутадуудай хөөрэлдэhэн тухай дэлгэрэнгы тоосоон газетэнүүдэй удаадахи номернуудай нэгэндэ толилогдохо байна.

(ТАСС).

УРХО КЕККОНЕНЭЙ ТЕЛЕГРАММА

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ дээдэ тушаалта господин Н. А. Булганинда

Москва.

Намайе, мүн манай бүхы делегациие хүндэтэй hайнаар угтаhанайнгаа түлөө минии гүнзэгы баясхалан өөрынтнай, танаар дамжуулан СССР-эй Правительствын хүлеэн абахые господин Түрүүлэгшэ, Таниие Москваhаа бусажа ерээд байхадаа гуйха байнаб. Господин Түрүүлэгшэ, Танай туhалhанай ашаар манай хэлсээн бэе бэеэ хүсэдөөр ойлголсолгын оршон байдалда үнгэржэ, hайн үрэ дүн үгөө. Тэрэнь манай арадуудай хани барисаанда тааралдан, Финляндиин ба Советскэ Союзай хоорондохи хүршэ ёhоной нягта харилсаанай дүхэм нүхэсэл боложо үгэнэ. Энээнэй түлөө Танда, Господин Түрүүлэгшэ үшөө дахин үнэн зүрхэнhөө hайн даа гэжэ хэлэхэ байнаб.

УРХО КЕККОНЕН,
Финляндиин Премьер-Министр.

Хельсинки.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ дээдэ тушаалта К. Е. Ворошиловта

Москва.

Бидэнэрэй Москвада байхада намайе, намтай ябалсаhан бүхы хүнүүдые хани халуунаар, тон хүндэтэйгөөр угтаhанайтнай түлөө Танда, господин түрүүлэгшэ, минии СССР-тэ амжалтатайгаар ябажа ерэлгэдэ туhалhан бүхы хүнүүдтэ түрэл ороноо бусажа ерээд байхадаа үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэб. Манай хэлсээнүүдэй үедэ Финлянди тушаа советскэ талын тон ехэ анхаралтайгаар хандадаг байhанай түлөө господин түрүүлэгшэ, Танда өөртэтнай, танаар дамжуулан Советскэ Союзай Правительствода үшөө дахин баясхалан хүргэнэб. Эдэ хэлсээнүүдэй үрэ дүн алишье таладамнай үнэтэй байхаhаа гадна, манай арадуудай хоорондохи үнэн сэдьхэлэй хани барисаанай эли тодо гэршэ боложо үгэнэ.

Ю. К. ПААСИКИВИ,
Финляндска Республикын Президент.

Хельсинки.

Партийна эхин организацинуудай тоосоото-һунгуулиин суглаануудһаа

Партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха

Һаяхан түмэр замай Гусиноозёрск станциин дэргэдэхи узловой партийна организациин тоосоото-һунгуулиин суглаан болобо. Суглаан дээрэ узловой парткомой секретарь нүхэр Мурзин элидхэл хэбэ.

КПСС-эй ЦК-гэй январска ба июльскэ Пленумүүдэй тогтоолнуудые бэелүүлэн узловой партийна комитет ба партийна эхин организацинууд эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэриие зарим тэды һайжаруулаа гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Паровозно депогой парторганизаци ажалай түрүү дүй дүршэлые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Тиимэһээ мүнөө эндэ паровоз заһабарилгын технологи наринжуулан һайжаруулагдажа, паровозууд заһабарилгада үни удаан байхаяа болинхой. Тэрэнэй эсэстэ ашаа шэрэлгын түсэб үлүүлэн дүүргэгдэбэ. Байгша оной үнгэрһэн 8 һарын түсэб ашаа шэрэлгээр 102,6 процент дүүргэгдэһэн байна. Депогой коллектив 1 миллион 170 мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэ алмалта хэһэн байха юм.

Депогой парторганизациин үүсхэлээр машинистнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тиин тэдэнэй дунда ажалай түрүүшүүл олошорно. Жэшээнь, эрхим машинистнууд нүхэд Сампетов, Кыштымов, Бухаров болон бусад хүндэ ашаатай поезднуудые шадамараар жолоододог боложо, түлишэ схээр алмана.

Замай 16-дахи дистанциин коллектив КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, шэнэ амжалта туйлахын түлөө социалистическэ мүрысөө улам үргэдхэнэ. Тус дистанциин хүдэлмэришэд һүүлэй хоёр һарын турша соо социалистическэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана.

Гэхэтэй хамта, эндэхи зарим парторганизацинуудай хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнуудай бии байһан тухай элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд шүүмжэлһэн байна. Жэшээнь, түмэр замай сигнализациин ба хэлхээ-холбооной 7-дохи дистанциин, электростанциин ба бусад предприятинуудтахи парторганизацинууд тоосоото үе соо хангалтагүйгөөр ажаллажа гараба. Эдэ партийна организацинууд партийна суглаануудые хаһа саг соонь үнгэргэдэггүй, тогтоолнуудайнгаа дүүргэлтые шалгадаггүй байһан байна. Олохон коммунистнуудта партийна даалгабаринууд үгтэдэггүй юм.

Тоосоото элидхэлэй һүүлээр коммунистнууд үгэ хэлэжэ эхилбэ. Эгээн түрүүн коммунистка нүхэр Шевцова үгэ абаба.

—Манай партийна комитет хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулаа. Һайн лекци болон элидхэлнүүд хаа-яал уншагдана,— гэжэ тэрэ хэлээ.

Түмэр замай дунда һургуулиин багша нүхэр Вышенков КПСС-эй Сэлэнгын айкомой болон тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһагай хүдэлмэриие шүүмжэлхэ зуураа, тэдэнэр эхин партийна организацинуудаар үсөөн ябадаг, ерэхэдээшье бодото туһаламжа хүргэдэггүй гэбэ.

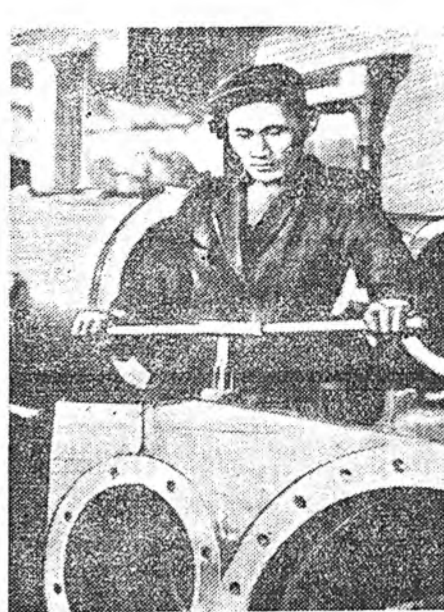
Паровозно депогой партийна организациин секретарь нүхэр Егоров иигэжэ шүүмжэлбэ:

—Партиин райкомой ба политотделэй лекторнүүд манай эндэ ерэжэ политическэ ба научно-техническэ темээр лекци болон элидхэлнүүдые хаа-яал хэхэдээ тэдэниие предприятиин коллективэй ажабайдалтай нягтаар холбожо шададаггүй.

Коммунистнуудай политическэ һуралсалые һайжаруулха тухай асуудал хурсаар табигдаа. Паровозно депогой ба замай 16-дахи дистанциин партийна организацинууд коммунистнуудай теоретическэ ба юрэнхы эрдэмээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ муугаар туһална гэжэ үдэшын дунда һургуулиин директор нүхэр Гурбанова шүүмжэлээ. Һуралсалай үнгэрһэн жэлдэ оройдоол хоёр коммунист үдэшын һургуулида һуралсаһан байна. Мүнөө жэл эндэ 19 коммунистнууд ба 50 гаран комсомолецууд һуралсажа байна. Тиимэһээ узловой партком ба эхин партийна организацинууд коммунистнуудай эрдэм мэдэрэлээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь саг үргэлжэ туһалха, анхаралаа табиха ёһотой.

Тоосоото-һунгуулиин суглаан дээрэ хамта 14 коммунист үгэ хэлээ. Тэдэнэр шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл үргэнөөр дэлгэрүүлһэн, дутуу дундануудаа элирүүлэн шүүмжэлһэн ба саашадаа узловой партийна комитедэй, мүн партийна эхин организацинуудай хүдэлмэриие улам һайжаруулха гэжэ онсо тэмдэглэбэ.

Коммунистнууд тоосоото үе соо узловой партийна комитедэй ябуулһан хүдэлмэриие хангалтатай дээрэ тоолоод, дутуу дундануудаа усадхалгада зорюулагдаһан тогтоол баталан абаба. Суглаан дээрэ партийна комитедэй шэнэ гэшүүд һунгагдаба. Парткомой секретаряар нүхэр Мурзин һунгагдаа.

Коммунистическэ партиин XX съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһан слесарь Ганжур Бадмаев халаан бүхэнэйнгөө нормые 307 процент хүрэтэр дүүргэжэ, ПВЗ-гэй паровозо-механическа цехын коллективэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ганжур Бадмаев ажаллажа байна.

Ф. Моренецын фото.

КЯХТЫН АЙМАГТА

АЖАЛТА ҮДЭРТӨӨ ТАРЯА ХУБААБА

Энэ жэлдэ Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд Пограничина МТС-эй механизаторнуудтай хамта һайн ургаса ургуулаа. Энэнэй ашаар тус колхоз гүрэндэ таряа тушаалгые эмхитэйгээр ябуулна. Гадна энэ колхозойхид ерэхэ жэлэйнгээ үрэһэ хүрэнгые хаажа эхилһэн байна.

Колхозой правлени колхознигуудтаа ажалта үдэртэнь авансаар 1,5 килограмм таряа энэ жэлэй ургасаһаа хубааба. Жэшээлхэдэ, хонишон Д. Цыбиковэй бүлэнэр ажалта үдэртөө 85 пүүд шэниисэ абаһан байна. Тиихэдэ нүхэд Ц. Ч. Очирова, И. А. Карлов гэгшэд 14—16 центнер таряа абаһан байна.

АБАҺАН УЯЛГАЯА ДҮҮРГЭНЭ

Партиин XX-дохи съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсохо зуураа, Кяхтын промкомбинадай мебельнэ цехын хүдэлмэрилэгшэд дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан юм. Эдэнэр абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ эхилээ.

Жэшээлхэдэ, дархашуул нүхэд Андреев, Егоров, маляр Бадмаев гэгшэд август һарынгаа түсэбые 150—200 процент дүүргэбэ.

Социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшүүл туйлаһанаараа һанаагаа амарангүй, харин үшөө эршэтэйгээр хүдэлмэрилхөөр зоригжонхой. Эдэнэр сентябрь һарынгаа түсэбые 200—220 процент дүүргэхэ гэжэ шиидээд байна.

Б. Ширеторов,
манай корреспондент.

Харюусалгата үүргэеэ хангалтагүйгөөр дүүргэнэ

Ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна общество тон ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Обществын Ториин аймагай отделени һүүлэй үедэ обществын гэшүүдэй билет һэлгэхэ, тэрээндэ шэнэ гэшүүдые абаха, тэрэнэй правлениие һунгалгада бэлэдхэхэ талаар зарим тэды хүдэлмэри хэбэшье, ажалшадай дунда научно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр ябуулна.

Энэ отделени олоншье гэшүүдтэй бэшэ, тэрэ хамта 38 хүнһөө бүридэнэ. Отделени жэлэй эхинһээ хойшо өөдтэй юумэ хээгүй. Обществын энэ отделениин правлени һунгагдаһаар 7 һара үлүүтэй болоо. Энэ правлениин урда тээ хэгдэжэ байһан хүдэлмэри юрэдөө харагданагүй. Правлениинь һунгалташье ёһо тэдыгээр үнгэргэгдэһэн байгаа. Юуб гэхэдэ, байгша оной февраль һарада политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын Бурят-Монголой отделениин түлөөлэгшэ Улан-Удэһээ ерэхэдээ аймаг дотор ажаллажа байһан 38 гэшүүд сооһоо аймагай центртэ хүдэлжэ байһан 7 хүниие суглуулаад, тэдээгээр правлениие һунгуулһан байна. Тингэжэ өөһэдөөрнь өөһэдыень «шэлүүлжэ», правлени һунгуулаа гэхэ.

— Һайн дуранай үндэһөөр, бүхы гэшүүдээр һунгагдаагүй хадаа тиинэ гү, правлениимнай зарим гэшүүд юумэ хэнэгүй, — гэжэ отделениин секретарь нүхэр Браун хэлэнэ. Мүнөө хүрэтэр секцинүүдшье эмхидхэгдээгүй байһаар. Тиимэһээ бэшэгдэһэн лекцинүүдэй тематикань тон үсөөхэн. Шухала шухала асуудалнуудаар лекци уншагданагүй. Обществын составта ажалай түрүүшүүл байхагүй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ехэ үсөөн.

Торнин аймаг энэ жэлдэ кукурузын һайн ургаса абажа шадаагүй, ехэхэн талмайда тарилгдаһан кукурузань харууһалгагүй орхигдоһонһоо боложо хосороо. Тиихэдэ кукуруза тарижа ургуулха ба тэрэнэй ажахын ашаг тухай оройдоо гурбахан лекци уншагдаа. Тэрэ мүртөө тэдэ 3 лекциин нэгэниинь лэ колхознигуудай дунда уншагдаһан байха юм. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэри колхознигуудай дунда саг үргэлжэ пропагандалагдаха зэргэтэй байгаа. Гэтэр, энэ темээр тон үсөөн лекци уншагдаа. Тэдэнэй миил гурбаниинь колхознигуудта зорюулагдажа уншагдаһан байна.

Малай ашаг шэмэ тус аймагта тон бага. Ажахын үнгэрһэн 11 һарын туршада аймагай колхозууд үнеэн бүриһөө дунда зэргээр оройдоо 440 литр һү һааба. Тэрэшэлэн хонинһоо нооһон багаар хайшалагдана. Малажал дээрэ ажалай түрүү арга метод хэрэглэлгэ хангалтагүйгөөр нэбтэрүүлэгдэнэ. Ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилагданагүй шахуу. Хүдөө ажахын үйлэдбэриин новаторнууд ба тэдэнэй дүй дүршэл тухай нэгэшье лекци зохёогдожо уншагдаагүй. Обществын гэшүүд—хүдөө ажахын мэргэжэлтэд И. И. Бальчугов, А. А. Ш... А. Н. Овчинникова, В. ...ков болон бусад нэгэш... уншаагүй байһаа. Хүдө... наукын заабаряар эмхидхэ... хын түлөө тэмсэлдэ тэдэн... зэргэдэ ябаха ёһотой бай... нэр бүхы түрүү юумые дэ... шэд, нэбтэрүүлэгшэд байха... Зүгөөр таряанай баян ургас... жа хуряаха, малай ашаг ш... гые дээшэлүүлхэ тухай ле... хэл тэдэнэй хэдэггүй байх... шэлтэй.

Торнин аймаг дотор, мүн ...магтай хүршэ һуудаг Зэд... гын аймагуудта болон бус... ажахынуудта халан абама... дүй дүршэлтэй болоһон ... һаалишад, кукуруза, орос... ургуулагшад яһала бии. ... дүй дүршэлые колхозой ... нэбтэрүүлхэ, халан абах... экскурси, лекци, хөөрэлдө... хэгдэнэгүй. КПСС-эй Тори... хамагай түрүүндэ тэрэнэй ... да ба агитациин таһаг энэ ... хүдэлмэриие толгойлногүй. ...

Ажалшадые коммунист... хүмүүжүүлгын гол шухала ... логшо научно-атеистическэ ... ганда эндэ һулаар ябуула... асуудалаар обществын гэш... уншаагүй шахуу. Научно-... скэ пропаганда һайжаруу... тественно-научна эрдэм дэ... ехэ үүргэ дүүргэдэг. Байга... лон обществын хүгжэлты... ёһонуудые тайлбарилһан д... лекци, элидхэл хэгдэнэгү... лекци, элидхэл үнгэргэлг... һургуулитай багшанар, ме... хүдэлмэрилэгшэд хабаадуу... гүй.

Бурят хэлэн дээрэ лекци ... уншагдана. Аймагай арбан ... табаниинь бурят юм. Тэдэ ... аймаг дотороо нилээд томо ... дынь юм. Теэд обществын ... отделени бурят хэлэн дээр... уншалгые ойшоогоогүй ба... алдуу болохогүй. Юуб гэ... ществын гэшүүдэй дунда б... лэн дээрэ лекци уншамаар ... ран хүн бии. Тэдэнэй дунда... доо гансахан хүниинь—ба... даев бурят хэлэн дээрэ гүр... уншаһан байна. Иимэ бар... даа үндэһэн зоной дунда ... хэлэн дээрэ уншагдаха лек... госотой, һайн байхыень ... абаагүй байһанай гэршэ мү...

Тэрэшэлэн партиин Тори... КПСС-эй Бурят-Монголой ... комой V пленумэй шиидхэ... дэй ёһоор обществын отделе... шаха лекциин удхые һайж... ажалшадай ажал хэрэгтэй ... тойгоор ябуулха тушаа ... схээр табиха зэргэтэй. Теэд ... айком обществын отделени... мэриие урдынхи мэтэ һулаа... бэрилнэ. Зарим лекцинүүд ... вын республиканска отд... эльгээгдэһэн хэбээрээ, һүүл... тинуудтай, мүн мүнөө үедэ ... хүдөө ажахын болон промы... тиин урда табигдаһан зори... тай холбуулагдангүй уншагд... жэ лекци шагнагшад тэмдэ...

Н. Цыбенов, манай коррес...

Шухала асуудалые орхёод гараба

Заудинск станциин партийна организацида һаяхан болоһон тоосоото-һунгуулиин суглаан дээрэ коммунистнууд партийна организациин секретарь нүхэр **Шербак** гэгшын тоосоото элидхэлые шагнаад, хүдэлмэриень шангаар шүүмжэлбэ.

Тус партийна организаци станциин хүдэлмэриие һайжаруулха талаар һүүлэй үедэ зарим тэды хүдэлмэри хэһэн байна. Эндэхи коммунистнууд КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй шиидхэбэринүүд тухай ойлгуулламжын хүдэлмэри коллективэйнтээ дунда ябуулһан, станциингаа арга боломжонуудые элирүүлхэ талаар үүсхэл гаргаһан байна. Энээнэй ашаар хүдэлмэридөө голодоһо гаргаха ушар нилээд үсөөрөө. Гэбэшье, станциин хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулхын тула нилээд ехэ юумэ хэгдэхэ зэргэтэй гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

Тус парторганизаци парти доторой хүдэлмэриие һуладхаһан, агитационно-ниитын хүдэлмэриие тоодоггүй, социалистическэ мүрысөө һулаар хүтэлбэрилдэг байһан байна. Тиимэһээ станциин коллектив вагонуудта ашаа ашаха түсэбөө дүүргэдэг байбашье, ашаа буулгаха ба бусад шухала хүдэлмэриин түсэбүүдые жэлэй эхинһээ хойшо дүүргэнэгүй.

Гэхэ зуура, тус парторганизацида партиин райком, Зүүн-Сибириин түмэр замай 4-дэхи отделениин политотдел туһаламжа тон багаар үзүүлнэ гэжэ коммунистнууд **Дмитриев, Грибцов** гэгшэд шүүмжэлээ.

— Манай парторганизацида райкомой болон политотделэй инструкторнууд хаа-яал ерэдэгшье һаа, бодото туһаламжа үзүүлэнгүй бусашадаг, — гэжэ коммунист **Щербаков** хэлэбэ.

Политотдел тус предприятида социалистическэ мүрысөөнэй муугаар эмхидхэгдэһэн тухай мэдэжэ байгаад, энэ парторганизацида, месткомдо (түрүүлэгшэнь нүхэр Казарикин), комсомольско организацида (секретаринь нүхэр Пешкова) ямаршье туһаламжа үзүүлээгүй. Тиихэдэ һүүлэй хэдэн һарын турша соо эндэ профсоюзна ба комсомольско хүдэлмэри угаа муугаар ябуулагдаа. Мүн парторганизациин секретарь нүхэр Шербак өөрөөшье энээн тушаа зохихо хэмжээ абаагүй. Партийно-политическэ хүдэлмэриин һула дээрэһээ тус коллектив август һарынгаа түсэбые бүхы показательнуудаарнь дүүргэнгүй үлэһэн юм.

Ажалай түрүү арга методүүдые дэлгэрүүлхэ ба нэбтэрүүлхэ хэрэгые партийна организаци болон администраци муугаар хүтэлбэрилнэ. Станциин коллективэй дунда дүй дүршэлтэй түрүү хүнүүд олон юм. Тэдэнэй дүй дүршэлые шэнжэлжэ, бүгэдын шадабари болтохын тула парторганизаци оролдолго гаргаха зэргэтэй гэжэ коммунистнууд хэлэбэ.

Тус суглаан дээрэ ажахын асуудалнуудые бүхы талаарнь хэлсэһэн байбашье, коммунистнуудай һуралсал, тэдэнэй теоретическэ мэдэрэлые дээшэлүүлхэ тухай шухала асуудалые хэлсэнгүй орхёод гараба. Энэ дутагдалые парторганизациин шэнээр һунгагдаһан хүтэлбэри хараадаа абаха зэргэтэй.

Колхозуудые бэхижүүлхэ шухала нүхэсэл

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол колхозуудта агрономическа болон зоотехническэ туһаламжа бүри һайжаруулха зорилготойгоор агрономууд ба зоотехнигүүдые МТС-үүдэй штадһаа гаргажа, колхозуудта үгэхэ гэһэн тогтоол гаргаба. Энэ тогтоолые манай Хэжэнгын МТС-эй мэргэжэлтэд хүдөө ажахын бүхы мэргэжэлтэдтэй хамта бүримүһэн һайшааха зуураа, «бидэнэй хүдэлмэри — колхоздо» гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлнэ.

Мүнөө МТС-эй зоны колхозуудта 15 агрономууд ба зоотехнигүүд хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй олонхинь даалгагдаһан уялгадаа үнэн сэхээр хандажа, социалистическэ хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар колхозуудтаа горьтой туһаламжа үзүүлнэ, түрүү агротехническэ наукын туйлалтануудые колхозно үйлэдбэри дээрэ үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, малай тоо толгойе олошоруулхаһаа гадна, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ тушаа эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэжэ байна.

Эмхидхэлэй иимэ хүдэлмэриин үрэ дүнгыншье элитэ харагдана. МТС-эй зоны колхозууд мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэв. Жэшээнь, энэ оной сентябриин 1-нэй байдалаар эбэртэ бодо мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб—118,3 процент, хони—111,7 процент, гахай—180,9 процент дүүргэгдээ. Мүн адуу үсхэбэрилхэ даалгабари дүүргэгдээ.

МТС-эй зоны колхозуудта түл абалга энэ жэлдэ нилээд эмхитэйгээр үнгэрөө. Тиихэдэ малай ашаг шэмэ горьтойхоноор дээшэлээ. Нооһо хайшалалга энэ жэлдэ нёдондонойхиһоо холо дээшэлһэн байна. Хэрбээ хонин бүриһөө 1,9 килограмм нооһо хайшалха түсэбтэй байгаа һаа, МТС-эй харьяата олон колхозууд энээниие холо үлүүлээ. «Заветы Ильича», Энгельсын, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозууд хонин бүриһөө 2,5—3 шахуу килограмм нооһо хайшалаа.

Һү һаалга энэ жэлэй сентябриин 1-нэй байдалаар нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо 569 мянган литрээр дээшэлһэн байна.

Өөрынгөө үүргэ ба уялгые һайса ойлгожо, эдэбхи оролдосотойгоор хүдэлмэрилдэг мэргэжэлтэд малажал болон таряанажалые саашадань хүгжөөхэ талаар горьтой амжалтануудые туйлажа шадаа. Жэшээнь, «Заветы Ильича» колхоздо ажалладаг зоотехник нүхэр Заиграев тус колхозой правлени ба партийна организацитай, илангаяа малшадтай нягта барисаатайгаар хүдэлмэрилжэ, адуу мал зүбөөр харууһалха, зоотехническэ заабариин ёһоор эдеэлүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Зоотехник Заиграев малшадай зооветеринарна һуралсалые һайнаар эмхидхээ.

Гадна малай үүлтэр һайжаруулга зүбөөр эмхидхэгдээ. Тиигэжэ тус колхоз малай үүлтэрые һайжаруулха талаар аймаг соогоо түрүү һуури эзэлһэн байна. Мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб колхоз үлүүлэн дүүргээ гэбэл: эбэртэ малаар — 112,8 процент, хонидоор—103,3 процент, гахайгаар—222,8 процент дүүргэһэн байна. Мүн һү һааха даалгабаряа холо үлүүлээ. Хэрбээ үнеэн бүриһөө 724 литр һү һааха түсэбтэй байгаа һаа, энэ оной сентябриин 1-нэй байдалаар үнеэн бүриһөө 981 литр һаажа, социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлэн ябана. Тус колхозой зарим һаалишад, жэшээлхэдэ, А. Филиппова үнеэн бүриһөө 1368 литр, Е. Федотова—1221 литр һү һаагаа. Иимэ жэшээнүүд МТС-эй харьяата колхозуудта яһала олон бии.

Мүн энэ колхозой хонишод нооһо хайшалалгаар амжалта туйлаа. Хонин бүриһөө 1,9 килограмм нооһо хайшалха түсэбэй орондо 2,9 килограмм хайшалаа. Тиихэдэ хонишон И. С. Федотовагай отарынхид хонин бүриһөө 3 килограмм 576 грамм нооһо хайшалжа, бусадта һайн жэшээ харуулаа.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо үнинэй зоотехнигээр хүдэлмэрилжэ, ехэ дүй дүршэлтэй болоһон нүхэр Окул ажалладаг. Энэ нүхэр колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта малшадай дунда эмхидхэлэй ба ойлгууламжын горьтойхон хүдэлмэри ябуулна. Мүнөө тус колхозой малшад даалгабарита ажалдаа харюусалгатайгаар хандан, адуу малайнгаа тоо толгойе олошоруулхаһаа гадна, ашаг шэмыень дээшэлүүлжэ эхилээ. Һүүлэй хоёр жэлдэ хонидой типовой гурбан байра, шубуунай байра шэнээр баригдаа. Гахайн байра, мүн малай бусадшье байранууд һэльбэн заһабарилагдаа.

Энэ колхоз тэрэшэлэн мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые дүүргээ, үнеэн бүриһөө 783,6 литр һү һаагаа. Зоотехник Окулай хүтэлбэри доро зоотехническэ хэмжээ-ябуулганууд колхозой малажалай бүхы фермэнүүдтэ саг соогоо бэелүүлэгдэнэ.

Тэрэшэлэн Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой зоотехник нүхэр Константинова жэшээтэ ажалаараа гансашье малшадай дунда бэшэ, бүхы колхознигуудай дунда хүндэтэй болонхой, тэрэ хадаа хони үсхэбэрилгэдэ шэнэ, түрүү арга тэсэмгэйгээр нэбтэрүүлнэ. Мүнөө тус артелиин хонишод август—сентябрьда хонидоо ороондо оруулжа, хонидые хабар эртэ хурьгалуулха, тобир тарган, бэс һайнтай хурьгадуудые тэнжээхэ аргатай болоо. Мүнөө хабар эртэ гараһан 3 мянга гаран хурьгад гарзагүйгөөр тэнжээгдэһэн байна. Хурьгадайнь амидын шэгнүүр 25—35 килограмм хүрэнэ.

Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ гүрэндэ нооһо худалдажа, 448 мянган түхэригэй олзо оруулаа.

Тиигэбэшье, зарим агрономууд, зооветмэргэжэлтэд өөһэдынгөө үүргэ, уялгые һайнаар ойлгоогүй байһаар. Тэдэнэр колхозно үйлэдбэри дээрэ агротехническэ наукын туйлалтануудые нэбтэрүүлжэ шадангүй, хуушанайхяараал хүдэлмэрилдэг байна. Тиимэ мэргэжэлтэд колхознигуудые, илангаяа малшадые агрозооветеринарна заабаринуудтай хангалтагүйгөөр танилсуулна, колхозуудай экономикые һайн мэдэнэгүй. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг зоотехник нүхэр Воробьёв өөрынгөө хүндэтэй ба харюусалгатай уялгада хайша хэрэгээр хандана, малшадай дунда ажалай журам шангадхахын орондо ходо архидадаг байгаа. Мүнөө энэ зоотехник хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдөө.

Өөрынгөө уялгада харюусалгагүйгөөр хандахаһаа гадна, «Заветы Ильича» колхоздо агротехническэ хүдэлмэри унагааһан агроном Филимонова тэрэшэлэн хүдэлмэриһөө зайлуулагдаа.

Эдэ бүхы дутагдалнууд юундэ гараноб? МТС-эй штадта байдаг тулада хүдөө ажахын зарим мэргэжэлтэд колхозой хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандана гэжэ тобшолол хэхэ байнаб. МТС-үүдэй мэргэжэлтэдые колхозуудай гэшүүд болгохо тухай парти ба правительствын тогтоолые манай МТС-эй мэргэжэлтэд хүндэтэйгөөр хүлеэн абаа. Мүнөө тэдэнэр колхозой гэшүүд болоходоо саашадаа бүри һайнаар хүдэлмэрилжэ, колхозно үйлэдбэриие улам түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулха байһаниинь лабтай.

Парти, правительствын энэ тогтоол хадаа мэргэжэлтэдэй саашадаа бүри һайнаар хүдэлмэрилхэ бүхы арга колхозуудта байгуулха тушаа онсо анхарал хандуулна. Колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ заабариие хүтэлбэри болгон, МТС-һээ ерэһэн мэргэжэлтэдые зүбөөр хүдэлгэхэ, тэдэндэ бүхы условии байгуулха уялгатай.

Колхозой правленинүүдэй, парторганизацинуудай хүтэлбэрилэгшэд хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэй нягта барисаатайгаар хүдэлмэрилхэтээ хамта, тэдэнэртэ саг үргэлжэ туһалха ёһотой.

Гэбэшье, зарим колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ, илангаяа залуу кадрнуудта буруугаар хандадаг байһан баримтанууд олоор үзэгдөө һэн. Жэшээнь, манай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Аюржанаев КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй һүүлээр колхоздо ерэһэн залуу агроном нүхэр Троицкий гэгшэдэ ямаршье туһаламжа үзүүлээгүй һэн. Тиимэһээ МТС-эй дирекци энэ мэргэжэлтые ондоо колхоздо эльгээхэ баатай болоһон байгаа.

Мүн тэрэшэлэн Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ мэргэжэлтэдтэ һайн условии байгу... тэдэндэ шэрүүнээр хандада... юм. Тус тогтоолой һүүл... байдалда эсэс табигдахань...

Колхозуудай хүтэлбэрил... хозуудтань саг үргэлжэ а... мэргэжэлтэдтэйгээ хамта ... ажахые зүбөөр түсэблэ... бүхы арга боломжонуудаа ... хэрэглэхэ аргатай боло... колхозуудай мэргэжэлтэ... дэмые дээшэлүүлхэ, түрүү ... шэлөө андалдан абаха хэр... га нүхэсэл байгуулха шуха...

КПСС-эй Центральна ... ССР Союзай Министрнүүд... хадаа колхозуудта эльгээ... рономууд болон зоотехниг... лые хүтэлбэрилгэ эрид һай... гэжэ нютагуудтахи партий... скэ органуудые, тэрэшэлэ... ажахын министерствые ... байна. Энэ заабариие бэел... роном ба зоотехник бүхэнд... лохо туһаламжа үзүүлжэ, ... колхозно үйлэдбэриин бод... бэрилэгшэд болгохо гээшэ ... арюун уялга мүн.

Нютагай, илангаяа колх... тийна организацинууд колх... гэжэлтэдые идейно-полити... лаарнь хүмүүжүүлэн, тэдэ... тическэ һуралсалда тусгаа... лаа хандуулдаг болохо ёһо... ажахын мэргэжэлтэдэй ... хүтэлбэрилэгшэдтэй, бүхы ... гуудтай нягта барисаатай... лажа, үндэр ургаса ургуу... лай ашаг шэмэ дээшэлүүл... тай.

Парти, правительствын ... дабариие нэрэтэй солото... лүүлхэ гээшэ агрономууд б... технигүүдэй арюун уялга ...

...Тюменцев, Хэ...
МТС-эй директор, ...

ҮСХЭБЭРИЛГЭҺӨӨ ОЛЗО ДОХОД УЛАМ ЕХЭЭР АБАДАГ БОЛОЁ!

аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые ...ор бэелүүлэн, хонидойнгоо тоо толгойе улам олошоруулжа, үүлтэрыень һайжаруулжа, нарин ба нарибтар ...эр хайшалдаг боложо байна. Тэдэнэрэй хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай хөөрэһэниинь доро толилогдобо

☆ ☆ ☆

Олзо ехэтэй һалбари

...манай хонин һүрэгөө улам ...рхо ба үүлтэрэйнь һай...ам олзо доходынь ехэ бо... ерэхэ бүри һайн шанар...оһон хайшалагдана.

... колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ ...рилхэ түрэнэй түсэб дүүр..., мүнөө жэлэй түсэбые ...ент дүүргэбэ. Үнгэрэгшэ ... хониһоо 1400 грамм ...шалаа һаа, мүнөө жэлдэ ... хайшалагдажа, ганцахан ...оонһоо 400 мянга гаран ... олзо доход колхоздоо ... Нооһо хайшалха түсэб, ...оһо тушааха даалгабари ...лэн дүүргэдээ.

...хэбэрилгые саашадань хүг...эгтэ дүй дүршэлтэй боло...ргы хонишод горьтойхон ...хэ болоно. Манай кол...ла һайнаар ажалладаг, ... баян дүй дүршэлтэй хо...ы ерэхэ бүри олошорно. ...од жэлһээ жэлдэ һай...рэ дүн харуулна. Жэ...һо хайшалалгаар—хони...ия Яковлева, Жамба...ндуков, Банзаргша Бал...абалгаар—Норбо Очиро... Ринчинова, Собото Дар...жижаб Намсараева, Цыр...лова болон бусад һайн үрэ ...на. Эдэ хонишод намартаа ...айса таргалуулжа, үбэлэй ...р харууһалдаг, хаһа саг ...даг, эдеэлүүлдэг, дал хо...рээр байлгадаг, мине...ал—дабһа, хужар эдюулдэг заншалтай. Имагтал һайнаар харууһалһанай ашаар хонид тобир тарганаар ондо оруулагдадаг, ехэ нооһо үгэдэг бшуу. Манай түрүү хонишод 100 эхэ хониһоо 105 хурьга абаһан, нэгэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 3.200 грамм хүрэтэр нооһо хайшалһан байна. Иимэ амжалта хонишодой шэн зоригто ажалай аша үрэ мүн.

Хараалһан хэмжээ-ябуулгануудайнгаа ёһоор манай колхоз 1960 ондо 25.700 толгой хонитой ба эдэ хониһоо 60 мянгаад килограмм нооһо хайшалдаг, нооһонһоо хоёр миллион үлүүтэй олзо доход абадаг болохобди.

Хонидой үүлтэр һайжаруулха талаар бага бэшэ хэмжээ-ябуулгануудые хараалаанхайбди. Шэрүүн нооһотой хонид жэл ерэхэ бүри үсөөр үсөөрһөөр мүнөө үгы тоонοй болгогдоо. Мүнөө шэрүүбтэр нооһотой хонидоо үсөөрүүлжэ, нарин ба нарибтар нооһотой хонидтой болохын түлөө оролдожо байнабди.

Колхозой хонин һүрэтэй олошорхотой хамта хонидой байра, дал хорой хэрэгтэй болоно. Ушар иимэһээ 18 хүнһөө бүридхэгдэһэн барилгын бригада жэл бүри малай типовой байрануудые барина. Энэ бригадынхид үнгэрэгшэ жэлдэ тус тустаа 1500 толгой хонидой байха 3 байра, хонишодой байха хэдэн гэр шэнээр барижа, ашаглалгада үгэһэн байгаа. Мүнөө жэлдэ хонидойшье, хонишодойшье байха байранууд мүн лэ шэнээр, типовой проектын ёһоор баригдажа байна. Бага һүүл гэжэ газарта 500 толгой хонидой байха байра, хонишодой байха дүрбэн байратай гэр колхозой суута дархан Лубсан Шаракшинов гансаараа барижа, торхыень бодхоогоод, мүнөө зосоохи хэрэгсэлнүүдыень хэжэ байнхай. Нүхэр Шаракшинов малай үбэлжэлгын эхилтэр эдэ барилгаяа сүм дүүргэхэ гэһэн социалистическэ уялга абаад, мүнөө улам эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Абаһан уялгаяа тэрэнэй нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэнь лабтай.

Тиихэдэ Хүсөөтэ гэжэ газарта хонишодой байха табан байратай гэр, 500 хонидой байха типовой байра баригдажа, ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэгдэхэнь. Энэ барилгада дархашуул Дамдинжаб Базаров, Михаил Содномов, Дашанима Шагдаров болон бусад бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

Олзо доход ехэтэй хони үсхэбэрилгые саашадань хүгжөөхэ арга боломжо манай колхоздо бии. Энэ арга боломжоёо зүбөөр хэрэглэжэ, саашадаа улам эршэмтэйгээр ажаллаха зорилго хонишодойнгоо урда табинхайбди. Энэ зорилгоёо манай хонишодой нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байһаниинь дурсагдаһан тоо баримтанууд дээрэһээ тон элитэ болоно.

Санжимитып Мункин,
колхозой түрүүлэгшэ.

Үүлтэр һайжаруулга—шухала хэрэг

Би хорёод жэлдэ колхоздоо һаалишанаар ажаллажа ябатараа, арбаад жэлэй урда тээ хонишон болгогдоһон байгааб. Тэрэ гэһээр мүнөө болотор нэгэншье жэл һаатангүй, хонишоноор хүдэлмэрилжэ ябанаб. Хонидые зүбөөр харууһалха хэрэгтэ би горьтойхон анхарал хандуулдагби. Тэдэниие хаһа саг соонь эдеэлүүлхэ, уһалха, амаруулха ёһотой. Хонидто минеральна тэжээл үгэхэ тон шухала. Хэрбээ минеральна тэжээл (дабһа, хужар) хонидто үни удаан эдюулээгүй һаа, хонидой хүсэ шадал муудажа эхилдэг, хоолдоошье муу болоходог юм. Зарим хонид энээнһээ боложо үбшэлдэг, үхэдэгшье байна. Уһаар дутаһан хонид мүн лэ өөдэлдэггүй. Илангаяа хонидой хурьгалха үедэ гэхэ гү, али зунай бэлшээридэ үшөө гараадүй байхада, тэдэндэ набшаһата тэжээл эдюулхэ хэрэгтэй.

Минии харууһалдаг хонид шэрүүбтэр нооһотой. Нарин ба нарибтар нооһотой хонидтой боложо, колхоздоо олзо доход элбэг ехээр оруулдаг болохо гэжэ колхозоймнай хүтэлбэрилэгшэд хэдэн жэлдэ хөөрэлдэбэшье, муртэй юумэ хэжэ шадаагүй юм. Нарин нооһотой үүлтэрэй хусанууд колхоздомнай тон үсөөн байгаа. Хонидые искусственнаар үрэжүүлхэ гэхэдэ олонхи хонишод дурагүй байдаг һэн. Хонидой, отаранууд ёһо тэдыгээр эмхидхэгдэдэг байба. Тиихэдэ хонидnай элдэб үүлтэрэй хусануудта табигдадаг һэн. Эдэ бүгэдэ хонидой үүлтэр һайжаруулха хэрэгтэ һаад ушаруулдаг байгаа.

Һүүлэй 2—3 жэлэй туршада хони үсхэбэрилгэдэ парти, правительствын тон ехэ анхарал хандуулдаг болоһоной ашаар хонин һүрэгые саашадань олошоруулха, үүлтэрыень һайжаруулха хэрэг тон шухала гэжэ тоологдодог болобо. Колхознай хонидой типовой байрануудые баридаг, хонишодые һайн гэр байраар хангадаг болоо. Ехэ нооһо хайшалһан, олон хурьгадые түлжүүлһэн түрүү хонишодто ехэ хэмжээнэй нэмэлтэ түлбэри үгтэдэг болонхой.

Хонишодой хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түл абалгаар түрүү зэргэдэ гараһан байнаб. Энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга абаад, бүтэн бүрин тэнжээжэ, колхозойнгоо хонин һүрэгтэ нийлүүлээб. Теэд хонидойнгоо шэрүүбтэр нооһотой дээрэһээ ехэ нооһо хайшалжа шадаагүйб. Мүнөө зарим хүгшэрһэн хонид гүрэндэ тушаагдажа, колхозой хэрэгсэлдэ гаргашалагдажа, ондоо һайн үүлтэрэй хонидоор һэлгэгдэхэ болоно.

Н. Очирова, колхозой хонишон.

Хонидые искусственнаар үрэжүүлбэди

...нь һайжаруулхын тулада ...искусственнаар үрэжүүлхэ ...Үнгэрэгшэ жэлдэ хонидые ...наар үрэжүүлхэ хүдэлмэ...эл муутайгаар эхилһэн ...зарим тэды бэрхэшээлнүүд ...һэн. Олонхи хонишод хо...усственнаар үрэжүүлхэ хэ...ралаа хандуулдаггүй, энэ ...е өөһэдөө үнгэргэжэ ша...байгаа. Тиимэһээ үнгэрэг...хонидые искусственнаар ...руулха хүдэлмэри саг соо...гэгдөөгүй, олон хонид хо...оһон хойно, орой ороондо ...аа.

...лнүүдэйнгээ алдуу эндүүе ...абажа, энэ жэлдэ хонидые ...соонь ороондо оруулхын ...усственнаар үрэжүүлгэдэ ...й зарим тэды хүдэлмэри ...һэн байгаа. Жэшээнь, үн...элдэ зоотехническэ гурбан ...гуулида хамта 85 хонишод ...айна. Энэ һургуулида нэгэ...-эйн хонишодһоо Ханда...рнова, Цыденжап Арсала...лма Банзатова, хоёрдохи ...э Гунгабал Гончикова, Ев...овлева, Цыпилма Дагбаева ...сад эдэбхитэйгээр һуража ...шод хонидые искусствен...үлгые үнгэргэжэ шадаха болоо. Хонидые искусственнаар үрэжүүлхэ хоёр пункт Хөөрхэ ба Уһан гол гэжэ газарта нээгдэжэ, мүнөө муу бэшээр ажаллаа.

Колхозой зарим түрүү хонишод мүнөө хонидоо искусственнаар үрэжүүлжэ дүүргэбэ. Жэшээнь, Балма Ринчинова, Гыма Батомункуева, Балма Мархуданова, Петр Архипов, Санжижаб Намсараева, Норбо Очирова болон бусад хонидые искусственнаар үрэжүүлгые дүүргэнхэй. Эдэнэр хонидоо ороондо оруулхын урда тээ, һайнаар таргалуулхын тулада һайн ногоотой газарта адуулдаг, хаһа саг соонь уһалдаг, хужар, дабһа долёолгодог байна. Хүсэ шадал һайнтайгаар ороондо ороһон хонид һубайрдаггүй гэжэ урда жэлэй дүй дүршэл гэршэлнэ.

Колхозой правлениин хараалһан түсэбэй ёһоор мүнөө жэлдэ хамта 5600 хонид ороондо оруулагдаха ёһотой. Эдэнэй 3500-иинь искусственнаар үрэжүүлэгдээ. Мүнөө хонидой ехэнхи хубинь искусственнаар ба бусад аргаар үрэжүүлэгдээд байна. Энэ хүдэлмэри үргэлжэлһөөр. Хонидые искусственнаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри сентябрь соо дүүргэгдэхэ юм.

Хонидые һайн үүлтэрэй хусануудай үрэһөөр, искусственнаар үрэжүүлхэ арга боломжо манай колхоздо бии. Манда алтайска ба сальска, мүн советскэ меринос үүлтэрэй 207 хусанууд бии гээшэ. Гэбэшье, зарим хусанууд хүгшэржэ муудаанхай. Ушар иимэһээ колхознай ерэхэ жэлдэ һайн үүлтэрэй 30 толгой хуса абахаар хараалаад байна.

Хонидойнгоо үүлтэр һайжаруулхын тула үшөө юун хэрэгтэйб гэхэдэ, хурьгадаа эхэһээнь таһалжа, отаранууд болгоходоо нооһонойнь шанарай талаар, эрэ эмээрнь наринаар илгаха шухала. Энэ хэрэгые үнгэрэгшэ зун ёһо тэдыгээр үнгэргэһэн дээрэһээ зарим хурьгад мүнөө түлгэ болоод түрэжэ байнхай. Эдэ түлгэнүүдэй хүсэ шадалынь муу, гаргаһан хурьгадынь үүлтэр муутай байба. Энэ ушарые хараадаа абажа, мүнөө жэлдэ хурьгадаа хаһа саг соонь эхэһээнь илгаад, отаранууд болгообди.

Колхозойнгоо хонин һүрэгые ойрын хэдэн жэлэй туршада нарин ба нарибтар нооһотой үүлтэрэй болгожо, олзо доход үгэлгыень эрид дээшэлүүлхын тулада бии байгаа арга боломжонуудаа дүүрэнээр хэрэглэхэбди.

Клара Константинова,
зоотехник.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уранзураашан В. Гончар (зүүн гарһаа) Байгалай загаһашад тухай картинынгаа эскизые уранзураашадта харуулжа байна.

Ф. Бельскиин фото.

Ким ИЛЬИН

Эндэ город бодохо

Эхэ ороной карта дээрэ
Энээхэн барилга
тэмдэглэгдээгүй үшөө.
Харгы гарган ерээд хээрэ
Ханхинуулаал хүбшэ
тайгые үглөөнһөө
Хюрөөгэй дуугаар,
һүхын аялгаар
Хүхюу, омогтой хүнүүд...
Һалхин эшхэрнэ, саһа хаман.
Һажана үбэлэй һүни
барилгашад эсэнхэй.
Залуу инженер блокнодоо
абан
Зохёоно шүлэг
Ерээдүйн город тухай:
Алхална тэрэ асфальт дээгүүр,
Алтаар толорно
магазинуудай сонхонууд.
Һургуулинууд, театрнууд. Үүр
Сайна... Бодолнууд, бодолнууд....
Шэнэ город хоёрдохи үглөөгөө
Угтаба.
Ерээдүй үйлсэнүүдтэхи
Шэрэнги, хуһанай оройнуудые
Сэнхэг гоёор мүнгэлбэ.

Түрэл нютагтаа...

Зүрхэндэм илдам, нюдэндэм дулаан
Зүргэ харгыгаар алхалнам нютагтаа.
Ерээгүйб иишэ—колхоздоо удаан,
Ехээр һанааб даа, һанааб нютагаа.

Энэ харгыгаар ошогшо һэм һургуулида.
Энэ харгыгаар угтаа һэм инагаа,
Энэ харгыгаар эрдэмэй замда
Эндэһээ мордоо һэм залуудаа.

Хүхэ ногоон
торгон нэмэргээр
Хүл дором дэлгэрнэ зөөлөөр.
Алхалнам танил уһанай эрьеэр,
Алхалнам саашаа хадын боорёор.

Урдамни гэнтэ үндэр ханадал
Ургашаба кукуруза, намайе угтан,
Заха хизааргүй үргэн далайдал
Эбхэрбэ һалхинда долгитон.

Үльгэрэй баатарнуудтал бахим бүхэ
Үндэр столбнууд жэрылдэбэ саагуурнь
Энээгүүр ошохо Ангрогэсэй
Электро-хүсэн түрэл нютагтам.

Түрэл нютагни! Шэнэ түхэлшни
Шэг шарайеш шэмэбэл гоёор.
Шэнэ газарнуудшни,
шэнэ барилганuудшни,
Сэдьхэлыем халяана омогоор!

ХОНИШОДОЙ ХҮСЭЛ ЗОРИГ

...й правленидэ ороходо ню...тэй дүшөөд наһанай хүн ...на пяс-тас шоото татажа ...дэшэлэлсэһэнэйнгээ һүү...лэгшэ тухай асуухада-

...имитып Мункуевич хони...усственнаар үрэжүүлдэг ... Хүсөөтэ нютаг үглөөгүүр ...а багаар ошоо һэн. Хони... хараха, искусственнаар ...е түргэдхэхэ, хонишодтой ...э гэжэ ошоһон байгаа ёһо...рхёод нэгэ бага дуугай ...аа һүүлдэ:

...ойнгоо үүлтэр һайжаруул... доход үгэлгыень дээшэ...ээ правлениин заседани ...аа хэлсээд, илангаяа хо...усственнаар үрэжүүлгэ, ...айра, хонишодой гэр ба...ргэдхэхэ гэжэ шиидэһэн ...—гэжэ нэмээнэ.

...най хэр олошоржо бай-

...э манай колхоз эдлүү...зарай 100 гектар бүхэндэ ...онидтой болоо, харин ба...эмжээ-ябуулгануудайнгаа ...ан ондо зуун гектар бүри...а үсөөн бэшэ хонидтой ...ойбди. Үнгэрэгшэ жэлдэ ... газарай 100 гектар бү...илограмм нооһо хайшал...а һаа, мүнөө жэлдэ 149 ... нооһон хайшалагдаба. ...й хахадынь нарин ба на...оһон байгаа,—гэжэ бай...евой нэрэмжэтэ колхозой ...Батомункуев мантаяа хү...а хөөрэлдэшэбэ.

...ай хамта дээрээ 13.566 ...бо. Эдэ хонид хоёр фер...айна. Нэгэдэхи ОТФ-е даагшаар Баяндылгыр Баяртуев, хоёрдохи ОТФ-дэ Цыдендамба Бимбаев гэгшэд яһала үни удаанай ажаллажа ябана. Энэ жэлдэ бороо хура бага байжа, таряа, ногоон муу. Тиибэ ябашье адуу малаа гээлтэ хоролтогүйгөөр ондо оруулха бэзэбди.

Иигэжэ хөөрэлдэжэ һуутарнай дүшөөд наһанай нэгэ хүн орожо ерэбэ.

—Һайн хүн һанаагаар гэжэ шамһаа удхатай, хэрэгтэйгээ мэдэһэндэл ороод ерэбэлши,—гээд Гуро Батомункуевич хоёрдохи ОТФ-е даагша нүхэр Бимбаевтай танилсуулба.

Нүхэр Бимбаевтай хөөрэлдэхэдэ иигэжэ хэлэбэ:

—Хони үсхэбэрилгые хүгжөөхын, колхоздоо шадаал һаа элбэг олзо доход оруулхын түлөө оролдоно гээшэбди. Һүүлэй 2—3 жэлэй хугасаа соо хонидойнгоо үүлтэр һайжаруулха, хонидой байра типовой проектын ёһоор бариха, хонидоо искусственнаар үрэжүүлхэ талаар урданайхида орходоо жэшээгүй ехэ хүдэлмэри хэгдэбэ. Манай фермын хонид днилэнхидээ нарин ба нарибтар нооһотой юм. Шэрүүн нооһотой нэгэшье хонин үгы. Тиихэдэ шэрүүбтэр нооһотой хонид жэл ерэхэ бүри үсөөрнэ. Тиимэһээ жэл ерэхэ бүри улам һайн шанартай нооһо ехээр хайшалнабди. Энэ жэлдэ хонин бүриһөө 3 килограмм шахуу нооһон хайшалагдаа. Түл абалгаараа, нооһо хайшалалгаараа һайн үрэ дүнгүүдые түйлаһан түрүү хонишон Балма Ринчинова мүнөө жэл Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ ошоод ерээ. Хонишод Евдокия Яковлева, Цырма Намжилова, Жамбалдоржо Лундуков болон бусад яһала һайнаар ажаллана.

Хөөрэлдэһөөр һуутарнай удаахан болобо хэбэртэй.

—Зай, битнай ябаха тээшээ түхеэрхэм. Үбһэшэндөө, Мантаан зүүн бэе ошоходоо хонидые искусственнаар үрэжүүлдэг пунктда хүрэхэ гэжэ һанаа һэм, — гээд фермые даагша һууриһаа бодоно.

Цыдендамба Бимбаевтай колхозой центрһээ мордожо, Хэжэнгэ голой хойто эрьсэр зүүлжээ зурыһан харгыгаар дугшуулнабди. Иигэжэ ябатарнай Хэжэнгын эрье дороһоо хэдэн олон хонид гаража, харгые хүндэлэн һубариба.

—Эдэ хониднай ехэ тарганшье бэшэ һаа, дундаһаа дээхэнүүр хүсэтэй бэшэ аал? Эдэ Шанаа нютагта үбэлжэдэг, зуһадаг хонид гээшэл даа. Үбэлжөөниинь Тэнгид горхоной зүүн бэедэ юм. Нёдондо 500 хонидой байха байра, хонишодой хоёр гэр шэнээр баригдаа һэн. Тээ тэрэ сайбайжа харагдана даа. Эндэ хонишод Ханда Очирова, Цыдыгма Дагбаева хоёрой хонид үбэлжөө. Энэ байраһаа зүүлжээ Хэжэнгэ голой урда бэеэр нэмжыһэн сабшалан сабшагдажа, эндэ үбэлжэһэн хонидто хүрэхэ тэжээл бэлэдхэгдэдэг юм,—гэжэ ОТФ-е даагша хөөрэнэ.

Хатаралдаһаар, гэшхүүлһээр Уһан гол ерэхэдэмнай наран урга тудажа байгаа һэн. Эндэ хонидые искусственнаар үрэжүүлдэг пункт бии. Цырма Намжилова, Балма Ринчинова гэгшэд эндэ хонидоо асараад байба.

—Колхозой зоотехник Клара Александровнагай туһаламжаар эдэ хонишод хонидоо искусственнаар үрэжүүлгые өөһэдөө үнгэргэдэг болонхой, — гэжэ нүхэр Бимбаев хэлэбэ.

—Үглөөгүүр ба үдэшын һэрюугээр хонидоо пунктда асарнабди. Үшөө забһарлажа, хонидоо эдеэлүүлхэ, уһалха хэрэгтэй болоно. Тиибэ ябашье, хүдэлмэримнай яһала һайнаар ябажа байна гээшэ. Цырма бидэ хоёр хамта 500 һайса гаран хони үрэжүүлгые мүнөө үдэшэ дүүргэхэмнай. Тиихэдэ нүгөөдэ хонишоднай үглөө нүгөөдэрһөө дүүргэхэнь,—гэжэ хонишон Балма Ринчинова хөөрэнэ.

—Цырма Намжилова бидэ хоёрой хонид үнгэрэгшэ жэл Бэлшэр нютагта, шэнээр баригдаһан типовой байрада үбэлжөө һэн. Тэндэ хонишодой байха хоёр шэнэ гэр бии. Бидэ тэрээн соо амар үбэлжөөбди. Үбһэн—байрымнай хажууда, уһан—газаахи худаг соо. Хониднай гарза гайгүй, хүсэ тамир һайнтайгаар ондо ороо һэн. Зүгөөр түл абалгаар муудан алдаа һэмди. Хамшагта дайрагдажа, аргал аргалтарнай хэдэн хурьгад гарзалаа. Тиибэ ябашье, би 100 эхэ хониһоо 93 хурьга абажа түлжүүлээб. Хонин бүриһөө 3 килограмм шахуу нооһон хайшалагдаа гээшэ. Москва город Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ экскурсант боложо ошоод, һаяхан ерээб. Тэндэ хүнэй гайхахаар һайхан газар байна даа. Хүн болоһоор минии үзөө харагүй юумэ харуулаа, дуулаагүй юумэ дуулгаа. Оронойнгоо ажалшадай түйлажа байһан амжалтануудые хараабди. Кремль, гүрэнэй университет гэхэ мэтын олон тоото һонирхолтой газараар ябаабди. Ленин, Сталинай мавзолей соо орожо гараабди. Би Москва ошохоб гэжэ огто һанадаггүй һэм. «Колхоздоо үнэн сэхээр ажаллажа, үйлэдбэриин һайшаалтай амжалта түйлаа һаа, хожомоо үшөө ерэжэ байхат» гэжэ манда выставкэ дээрэ хэлээ һэн. Теэд тиимэншье гээшэ ха. Нёдондо манай колхозой эрхим модошо дархан Гомбо Гурадармаев Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ ошожо ерээ һэн,—гэжэ хонишон Балма Ринчинова һанан һанан хөөрэнэ.

Хонидые искусственнаар үрэжүүлгэ хараад, Эдэрмэг тосхониие шэглэн дугшуулбабди. Зүүлжээ гонзойһон харгын хойгуур үргэн уужам тала. Аяар тэрэ халзан майлаһаа наагуур хэдэн олон хонидой бэлшэжэ ябахань харагдана. Хаанаһаашьеб, ирагуу һайхан хоолойгоор хүнэй дуу дуулахань соностобо.

Урдаһаа нэлбэрхэй Һэбхеэн уула
Уужамхан Хэжэнгым шэмэглээд
байна,
Урданһаа налархай нэгэ нүхэр
Уулзахы намайгаа уряалаад
байна.
Холбоохон гүбээтэй Нарин-
Шэбэр
Колосхон таряагаар сэсэглээд
байна,
Колхоздоо хүндэтэй нэгэ нүхэр
Хубиня нэгэдэхы хүсөөд байна,

—гэһэн дуун холуур зэдэлэн хангинана.

—Энэ манай ОТФ-эйн залуу хонишон Балма Мархуданова гээшэ. Хонишод ехэ соргтой хүхюутэй даа,—гэжэ Бимбаев хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.—Тээ тэрэ бага Хүндын эхиндэ, Нарин-Шэбэрэй баруун бэеэр барайгааша манай хонидой үбэлжөөнэй байра гээшэ. Тэндэ мүн лэ 2—3 отара үбэлжэдэг юм... Хони үсхэбэрилгэ саашадань хүгжөөхын, хонидой үүлтэр һайжаруулхын, ашаг ба олзо доход үгэлгыень жэлһээ жэлдэ ехэдхэхын түлөө манай хүнүүд юрэдөөл аһан шадалаараа оролдожо байна гээшэ. Иимээр ажаллажа байһан зон һанаһан зориһондоо хүрэхэ даа.

Д. ДОРЖИЕВ.

Хэжэнгэ.

Намарай үдэшэ...

Намарай үдэшэ
Намай
үдэшээ
Холын замда басагахан.
«Хүлеэхэб
намдаа
Бусаарай дахин...»
Огторгойн олон
Одо мүшэд
Алтан һолонгоор
миралзаад,
Һарын туяа һүлэмхеэр
Колхозой үйлсэ мүнгэлөө.
Ирагуу дулаан
нюдэд
Илдам дулаанаар
ялалзаад,
Зүрхэндэм бүхөөр уяа
Дуранайм һайхан
һанаае...
Намарай үдэшэ
Намай
үдэшээ
Холын городто басагахан.

Хүдэлмэришэдэй культурна байдал һайжарна

Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой хүдэлмэришэдэй байдал жэл ерэхэ бүри **улам** һайжарна. Хоёр жэлэй турша соо эндэ хүдэлмэришэдэй байха 20 гаран гэр, больница баригдаа. Айл бүхэнэй гэртэ радио дуугардаг, электрын гэрэл ялардаг болонхой. Мүн эндэхи клубта стационарна киноаппарат бии. Совхозойхид кино хаража, мүн уншалгын таһалга соо шэнэ газетэ, журнал болон номуудые уншажа, сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэнэ. Эндэнь мүн хоёр магазин, почто гэхэ мэтэ бии.

М. Намсараев.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн X сесси нээгдээ

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 20. (ТАСС). Нью-Йоркдо нютагай сагаар 15 час 15 минутада ООН-эй Генеральна Ассамблейн X сесси нээгдээ. Голландиин делегациие толгойлогшо гадаадын хэрэгүүдэй министр Лунс гэгшэ сессиие нээбэ. Баяр ёhололой оршон байдалда нэгэ минута абяа шэмээгүй байhанай hүүлээр, делегацинуудай түлөөлэлгые шалгаха тушаа комитет томилогдоо.

Заседанинуудай зал соо ООН-эй бүхы 60 гэшүүд-оронуудай делегацинууд бии. Сесси дээрэ Советскэ Союзай делегациие СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй министр В. М. Молотов толгойлно, Украинска ССР-эй делегациие — УССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Л. Ф. Паламарчук, Белорусска ССР-эй делегациие — БССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр К. Н. Киселев толгойлно. США-гэй делегациие — гүрэнэй секретарь Д. Ф. Даллес, Англиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Г. Макмиллан, Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Пинэ гэгшэд толгойлно.

Сессиин хэлсэхэ зүйлынь — уласхоорондын харилсаануудай шухала зүйлнүүдтэ хабаатай 68 асуудал болоно.

Уласхоорондын шэнэ оршон байдалда энэ сесси худэлмэреэ захалба гэжэ Лунс тэмдэглэнэ. «Бидэнэй бултадаа найдаhанаймнай ёhoop эсэсэй эсэстэ уг зорилгодомнай хүргэхэ ута, түбэгтэй бэрхэ зам дээрэ энэ жэлэй турша соо бодомжотой хэдэн алхам хэгдээ», — гэжэ тэрэ хэлэнэ. Уласхоорондын түгшүүрилые hуларуулха хэрэгтэ дүрбэн гүрэнүүдэй правительствонуудые толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөнэй үүргые Лунс тусхайлан тэмдэглэнэ. Уласхоорондын шэнэ оршон байдалай үедэ Генеральна Ассамблейн арбадахи сесси хадаа элдэб оронуудые, элдэб сурталые, элдэб интересүүдые түлөөлhэн олон хүнэй ехэ суглаан бэшэ гэжэ тоолоноб гэжэ Лунс мэдүүлээ. Бүхы хүн түрэлтэнэй аша туhада эбтэй, аюулгүй байдалые туйлаха гэhэн нэгэл зорилготой дэлхэйе бидэнэр түлөөлнэбди гэжэ тэрэ тоолоно.

Мүнөө жэлдэ бидэнэр хэзээнэйхиhээшье этигэл найдабаритай байха гэhэн хүсэд үндэhэтэйбди гэжэ Лунс хэлэнэ. Энэ hайжаруулагдаhан оршон байдалда Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци үшөө үлэмжэ hайн ба шухала болоно. Бэе бэеэ ойлголсохо гэhэн үнэн зүрхэнэй эрмэлзэлгэ үлэмжэ эли тодо болоод байхадань эбтэ байдалда, hайн hаналда түшэглэhэн манай организаци өөрынгөө гол зорилгые дүүргэжэ шадаха байна.

Удаань СССР-эй делегациие толгойлогшо В. М. Молотов үгэ абаба.

В. М. Молотовой хэhэн мэдүүлгэ

Господин түрүүлэгшэ, господинууд!

Генеральна Ассамблейн энээнhээ урда тээхи сессинүүд дээрэ зүбшэн хэлсэлгэдэ нэгэтэбэшэ табигдаhан аад, мүнөө болотор зүбтэйгөөр шиидхэгдээгүй асуудалда таанарай анхаралые хандуулха хэрэгтэй гэжэ Советскэ Союзай делегаци тоолоно. Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци дотор Хитадай Арадай Республикын хуулита эрхыень hэргээн бодхоохо тухай хэлэгдэнэ гээшэ. Илангаяа уласхоорондын мүнөө үеын оршон байдалда энэ асуудалые шиидхэнгүйгөөр хойшолуулха ямаршье үндэhэн байхагүй.

Генеральна Ассамблейн энэ сесси уласхоорондын ехэ зохид hайн эрхэ байдалда нээгдэбэ гээшэ. Дүрбэн гүрэнүүдэй правительствонуудые толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөнэй үрэ дүнгүүд энээн тухай нэн түрүүндэ гэршэлнэ. Гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудые hайжаруулхын, тэдэнэй хоорондохи этигэл найдабариие бэхижүүлхын, уласхоорондын түгшүүрилые hуларуулхын тулада мэдээжэ юумэ хэгдээ.

Шиидхэгдээгүй шухала проблемэнүүдые шиидхэхын тулада мүнөө, Женевскэ зүблөөнэй hүүлээр ехэ зохид нүхэсэлнүүд бии байна.

Тиимэ проблемэнүүдэй дунда онсо шухалань юуб гэхэдэ, Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци дотор Хитадай Арадай Республикын хуулита эрхэнүүдые hэргээн бодхоохо тухай асуудал болоно. Мэдээжэ шалтатаануудhаа, зорюута hаалта хэгдэhэн ябадалhаа боложо энэ проблемэ хэдэн жэлэй турша соо шиидхэгдээгүй байжа байна. Ингэжэ Хитадай Арадай Республика тушаа тон таарахагүй ябадал гаргагдана. Уласхоорондын харилсаа холбооe саашадань хүгжөөхын тулада, Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин өөрынь аша туhын тулада иимэ таарахагүй ябадалые зайсуулха шухала болоно.

Иимэ ябадал хадаа Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин нэрэ хүндые бага болгоно, уласхоорондын эрхэ байдалые болон аюулгүйе дэмжэхэ, нацануудай хоорондо эбтэ харилсаануудые хүгжөөхэ, элдэб юумэнүүдэй талаар уласхоорондын харилсаа холбооe бэелүүлхэ, гүрэнүүдэй ябуулгануудые тааралдуулгын центрынь болохо гэжэ Уставаар хараалагдаhан зорилгонуудые Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин дүүргэхэ ябадалдань hаалта хэнэ. Мүнөө тохёолдоод байhан уласхоорондын оршон байдалай үедэ ООН дотор Хитадай Арадай Республикын хуулита эрхэнүүдые hэргээн бодхоохо гээшэ уласхоорондын түгшүүрилые саашадань hуларуулгын зам дээрэ шэнэ шухала алхам мүн болохо hэн. Нүгөө талада, ООН-эй худэлмэридэ агууехэ гүрэнүүдэй нэгэн — Хитадай Арадай Республикын хабаадалсаха ябадал зайсуулагдаад, тиин ООН дотор тэрэнэй hууриие хэнэйшье түлөөлэгшэ болодоггүйшүүлэй хуули бусаар эзэлээд байгаа hаань, Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци өөрынгөө олон зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ шадахагүй байна бшуу.

Хитадай Арадай Республика хадаа Азиин угаа ехэ гүрэн мүн. Тэрэниие атуухэ гүрэн гэжэ бусад гүрэнүүд бодото дээрэ тоолодог болонхой. Хитад арад манай үеынхидэ адляар хэзээшье тиимэ нягта нэгэдэлтэй байгаагүй юм. 600 миллион хитад арад өөрынгөө арадай-демократическа правительствые эбтэйгээр хамтадаа дэмжэнэ, өөрынгөө гүрэнэй болон ниитын ажабайдалые шэнэ ёhoop, арадай, худэлмэришэн зоной бодото аша туhада тааралдуулан угаа ехэ эдэбхи хэшээлтэйгээр байгуулжа байна. Хитадта национальна хүсэнүүдынь үзэгдөөгүй ехээр ургана, экономическа хүгжэлтэ, агууехэ демократическа болон социалистическэ хубилалтанууд болоно. Событинуудай энэ түүхэтэ эрьелтые хэншье зогсоожо шадахагүй. Азидахи бусад угаа ехэ событинуудтай хамта энэ эрьелтэ хадаа шэнэ, алдарта үедэ, агууехэ эрид хубилалтануудай үедэ ороод байhанай баримта мүн болоно.

Хитадай Арадай Республика хадаа Индитэй, Индонезитэй болон Азиин, Африкын бусад гүрэнүүдтэй хамтадаа уласхоорондын хүгжэлтын ба болбосоролой шухала нүхэсэл мүн болоно гэжэ энэ жэлэй хабар болоhон бандунгска конференци харуулаа. Гүрэнэй болон ниитын ондо ондоо байгуулалтатай азиатска болон африканска 29 оронууд бандунгска конференцидэ хабаадалсаа. Зүгөөр тэдэнэр үгэеэ ойлголсоhон ба уласхоорондын харилсаануудай хүгжэлтэдэ шэнэ хуудаhа нээhэн байна. Иимэ баримтануудые багадхаха гү, али уласхоорондын мүнөөнэй оршон байдалда Хитадай Арадай Республикын үүргые тоохогүй гэhэн hэдэлгэ хадаа гэдэргээ хэгдэhэн алхам болоно, найдабаригүй, түүхын буруушааhан зүйл баримталhан хэрэг болоно гээшэ.

Хитадай Арадай Республикын гайхамшагта ехэ үүргэ дүүргэhэн ба дүүргэжэшье байhан уласхоорондын бусад хэдэн событинууд тухай эндэ хэлэhэнэй хэрэгшьегүй байна. Олон гүрэнүүд — Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин гэшүүд Хитадай Арадай Республикатай политическэ болон экономическа нормальна харилсаануудые байгуулаhхай. Бусад гүрэнүүд иимэ юумэ хэхэ гэжэ эрмэлзэнэ.

Нэгэдэмэл Нацануудай тэгшэ эрхэтэ гэшүүн зэргэтэйгээр Генеральна Ассамблейдэ, Аюулгүйн Соведтэ болон ООН-эй бусад органуудта Хитадай Арадай Республикын хабаадалга хадаа уласхоорондын эбтэ ба аюулгүй байдалые бэхижүүлгэдэшье, мүн тэрэшэлэн ООН-эй уласхоорондын нэрэ хүндые дээшэлүүлгэдэшье шухала болоно. Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци дотор Хитадай Арадай Республикын хуулита эрхые саашадаа тоохогүй ябадал хадаа Устав эбдэлгые үргэлжэлүүлhэн, үнэн зүб принципүүдые, уласхоорондын эрхын принципүүдые эбдэhэн зүйл мүн.

Хитадай Арадай Республикын арсашагүй эрхэнүүдые hэргээн бодхоохо асуудал шиидхэлгые саашадаа хойшолуулха ямаршье үндэhэн байхагүй гэжэ тоолохо зуураа, Советскэ Союзай делегаци энээнтэй дашарамдуулан Ассамблейн баталалгада энэ асуудалаар шиидхэбэриин удаадахи проект оруулна:

«Генеральна Ассамблей болон ООН-эй бусад органууд дотор Хитадай түлөөлэгшэнэрынь хадаа Хитадай Арадай Республикын арадай Центральна правительствын томилhон түлөөлэгшэнэр болохо ёhотой гэжэ Генеральна Ассамблей шиидхэнэ».

Энэ дурадхалые бусад делегацинууд дэмжэхэ, энэ дурадхалые баталан абалга хадаа Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида даалгагдаhан гол зорилгые — эбтэ байдалые бэхижүүлгын, гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа холбооe хүгжөөлгын зорилгые шиидхэлгэдэ туhалха байха гэжэ советскэ делегаци найдана.

* * *

Советскэ делегациие толгойлогшын хэлэhэнэй hүүлээр США-гэй түлөөлэгшэ Лодж үгэ абаа. Хитадай Арадай Республикын ООН-до орохо эрхые hэргээхэ тухай асуудалые Генеральна Ассамблейн X сесси дээрэ зүбшэн хэлсэхэгүй гэжэ ямаршье үндэhэ баримтагүйгөөр тэрэ дурадхал оруулаа. Өөрынгөө дурадхалые түрүүлжэ голосованида табихые ямаршье баримтагүйгөөр тэрэ гуйhан байна.

КНР болон СССР-ые бузагай муухайгаар хардаhан үгэ чанкайшист хэлээ.

Холбоото Штадуудай делегациин дурадхалые Англиин түлөөлэгшэ Наттинг дэмжэhэн байна. Гэбэшье, Англи хадаа КНР-эй правительствые Хитадай правительство гэжэ мэдэрнэ. Зүгөөр ООН-до тэрэнэй эрхые hэргээхэ асуудалые шиидхэхэ үе тулажа ерээдүй гэжэ английска правительство тоолоно гээд тэрэ хэлээ.

ООН-до Хитадай Арадай Республикын хуулита эрхэ hэргээхэ тухай СССР-эй делегациин оруулhан дурадхалые Индиин, Польшын, Бирмын, Чехословакиин, Югославиин болон Индонезиин түлөөлэгшэнэр үгэ хэлэхэдээ дэмжэhэн байна.

КНР-эй хуулита эрхые hэргээхэ тухай асуудалые хаража үзэхэгүй гэжэ ООН-эй Генеральна Ассамблейн үнгэрhэн сессинүүдэй шиидхэhэн ябадалай ООН-эй амжалтатайгаар худэлмэрилгэдэ туhалаагүй, харин тад hөөргэ, зарим ушарта тэрэнэй ажал-ябуулгада hаад болодог байhанда Польшын делегациие толгойлогшо Нашковский анхарал хандуулhан байна.

Энэ асуудалаар США-гэй политикын сэхэ бэшэ байhан тухай онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй гэжэ Нашковский саашань хэлээ. Нэгэ талаhaa, США хадаа КНР-эй түлөөлэгшэтэй Женевэдэ хэлсээ хэжэ байна, нүгөө талаhaa, ООН-до КНР-эй хуулита эрхые hэргээхэ тухай асуудал хаража үзэхэhөө ямаршье үндэhэ баримтагүйгөөр арсана.

Мүнөөнэй сесси Дальна Востогто хамаатай олон асуудалнуудые хаража үзэхэ байна. Эдэ асуудалнуудые, мүн бусадшье асуудалнуудые Хитадай хуулита түлөөлэгшын хабаадалгагүйгөөр шиидхэхэ аргагүй гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ Польшын түлөөлэгшэ хэлээ.

Индиин правительство хадаа Индиин ба бандунгска конференцидэ хабаадаhан Азиин оронуудай үмэнэ, тэрэшэлэн бүхы дэлхэйн үргэн олониитын үмэнэ өөрынгөө уялгануудые дүүргэн, Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида Хитадай Арадай Республикын хуулита эрхые hэргээхые эринэ. ООН-до КНР-ые «абаха» тухай ямаршье арсалдаан байха зэргэгүй. Хитад болбол ООН-иие байгуулалсаhан агууехэ гүрэнүүдэй нэгэн юм. ООН-до тэрэнэй хуулита эрхые hэргээхэ замдахи hаад хаалтануудые мүнөө зайсуулха хэрэгтэй гэжэ Индиин делегациие толгойлогшо Кришна Менон мэдүүлээ.

ООН-до орохо КНР-эй хуулита эрхые хамгаалалгые өөрымнай уялга гэжэ минии правительство тооложо. Тиимэhээ США-гэй делегациин дурадхалые арсажа голосовалха байна гэжэ К. Менон үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

Хитадай гансахан правительство —Хитадай Арадай Республикын арадай Центральна правительство бии юм гэжэ Бирмын делегациие толгойлогшо Баррингтон мэдүүлээ. Имагтал энэ правительство ООН-до hуури эзэлхэ эрхэтэй гэжэ тэрэ хэлээ.

ООН-до хуулита hууриень КНР-тэ үгэхэ тухай дурадхалые Бирмын делегаци дэмжэхэ зуураа, энээндэ hаад ушаруулдаг бүхы бусад дурадхалнуудые буруушаана гэжэ Баррингтон мэдүүлнэ.

Удаань В. М. Молотов хоёрдохёо үгэ абаа. Чанкайшистын хэлэhэн үгые хараада абан, тэрэ иигэжэ хэлээ: Генеральна Ассамблей дээрэ хэниишье түлөөлдэггүй хүнэй эндэ хэлэhэн тушаа минии тогтоhоной хэрэг байнагүй. Тэрэнэй хэлэhэн үгые хэншье анхаралдаа абаагүй ёhотой гэжэ багсаанаб. Тэрэнэй хэлэhэн үгые үшөө шагнахые, эдэ трибунанууд дээрэhээ үгэ хэлэхыень Генеральна Ассамблейдэ хабаадагшадай тэсэдэг байhыень гайхахаар лэ байна.

Хитадай Арадай Республикые болон тэрэнэй арадай правительствые минии эндэ үмөөрhэнэй хэрэг байхагүй. Энэ хадаа бүхы хитад арадые нэгэдүүлдэг агууехэ гүрэн, энэ хадаа бүхы дэлхэй дээрэ хүндэтэй болоhон Хитадай правительство гэжэ дэлхэй дээрэхи хүнүүд бултадаа hайнаар мэдэнэ. Энээнэй Хитадай правительство байhаниинь юун дээрэhээ харагданаб гэхэдэ, Хитадай Арадай Республикын правительствые Хитадай зургаан зуун миллион тоото хүн зон дэмжэдэг байна. Тэдэнэр хадаа энээниие өөрымнай правительство гэжэ мэдэдэг юм.

Хитадай Арадай Республикатай олон гүрэнүүд харилсаа байгуулаа. Энээн тухай Великобританиин түлөөлэгшын, мүн Инди, Индонези, Бирма, Польша, Чехословаки, Югослави гэхэ мэтын оронуудай түлөөлэгшэдэй Генеральна Ассамблейн энэ сесси дээрэ хэлэhэнhээ эли болоно.

Бандунгска конференцидэ Азиин ба Африкын 29 гүрэн хабаадаад, Хитадай Арадай Республикатай 28 гүрэн үгэеэ ойлголсоhон байна гэжэ бидэнэр hайнаар мэдэнэбди. Азиин ба Африкын бүхы шахуу гүрэнүүдэй правительствонууд арадуудай эрхые болон бэеэ даанхай байдалые хамгаалха гэhэн нэгэн адли эрмэлзэлгээрээ зоригжон, эбтэйгээр худэлмэрилhэн байна. Тэрэнь бандунгска конференциин шиидхэбэринүүдhээ харагдана. Энэ хадаа яhала удхатай хэрэг болоно бшуу.

Хитадай Арадай Республикые мэдэрээд, тэрээнтэй политическэ болон экономическа харилсаа тогтоогоод байhан тэдэ гүрэнүүдэй зоной тоо дэлхэйн бүмбэрсэгэй хүн зоной олонхинь болохо байhые бидэнэр үнэншэжэ шадаха байнабди. Энээниие хэн обёорногүй гү, али алгасан гаранаб, тэдэнэр хадаа энээнэй уласхоорондын харилсаануудта ямар удхашанартай байhыень өөhэдөө бодомжолжо үзэхэ ёhотой.

Саашань В. М. Молотов иигэжэ хэлээ:

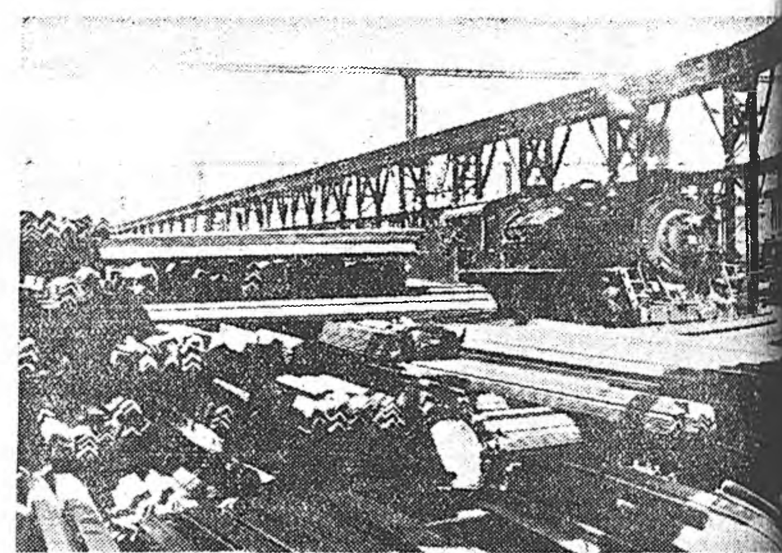
Америкын Холбоото Штадуудай эндэ оруулhан дурадхалнууд тушаа тогтожо хэлэхэмни. Эдэ дурадхалнуудые оруулхадаа г-н Лодж Генеральна Ассамблейн худэлмэрилхэ гуримай 93-дахи дүримые урдаа барихан байна. Хэрбээ, Генеральна Ассамблейн ондоо шиидхэбэри гаргаагүй hаань, энэ дүримэй ёhoop Ассамблейн хаража үзэлгэдэ табигдаhан дурадхалнууд ороhон ээлжээгээрээ Генеральна Ассамблей дээрэ голосованида табигдаха зэргэтэй юм.

Генеральна Ассамблейн худэлмэрилхэ гуримай 93-дахи дүримөөр тогтоогдоhонhoo ондоо шиидхэбэри гаргаха үндэhэ баримта бии гээшэ аал? Холбоото Штадуудай делегациин дурадхалые гурим тухай дурадхал гэжэ тоолохо болоо hаа буруу болохо гэжэ намда hанагдана, тиигэжэ тоолохо бидэнэр ямаршье үндэhэ баримтагүй байнабди. Холбоото Штадуудай делегациин оруулhан тэрэ дурадхалые хүлеэн абабал бидэнэр хадаа гурим тушаа асуудалые бэшэ, харин бодото асуудалые уридшалан шиидхэхэ болонобди. Тиин, Хитадай Арадай Республикын хуулита эрхые hэргээхэ тухай асуудалые бидэнэр дахин шиидхэнгүй гараха болонобди. Хэрбээ, оруулагдаhан дурадхалые зүбөөр хаража үзэхэ болоо гээшэ hаа, 93-дахи дүримые сахин, эдэ дурадхалнууд оруулагдаhан ээлжээнэйнгээ ёhoop голосованида табигдаха зэргэтэй гэжэ советскэ делегаци тоолоно. Энэ дүримые буруушааhан ямаршье үндэhэ баримта эндэ дурдагдаагүй байна.

ООН-до КНР-эй эрхые hэргээхэ тухай асуудалые Генеральна Ассамблейн X сесси дээрэ хаража үзэхэгүй гэhэн США-гэй делегациин резолюциие түрүүн голосовалха тухай США-гэй түлөөлэгшын дурадхалые түрүүлэгшэ Лунс голосованида табяа.

Худэлмэрилхэ гуримые сахингүйгөөр энэ шиидхэбэриие Ассамблейн олонхидой hайшааhанай hүүлээр, Лунс хадаа американска резолюциие голосованида табяа. Энэ резолюциие баталан абахые арсажа 12 орон—СССР, Инди, Чехословаки, Бирма, Индонези, Польша, Швеци, Югослави, УССР, БССР, Дани, Норвеги голосовалаа. Американска резолюциие голосовалалгын үедэ 6 орон (Афганистан, Египет, Израиль, Мексика, Саудовско Арави, Сири) hаналаа баряа.

Генеральна Ассамблей хадаа X сессиин түрүүлэгшээр Чилиин түлөөлэгшэ Хосе Мас гэгшые нэгэн дуугаар hунгаа. Масай тобшо үгэ хэлэhэнэй hүүлээр, ООН-эй Генеральна Ассамблейн X сессиин түрүүшын заседаниие хаагдаhанда сонсхобо.

Хитадай Арадай Республика. Хитадтахи эгээн томо Аньшаньска мета[...] ка комбинадые шэнэдхэн байгуулха худэлмэри үргэлжэлүүлэгдэhээр.

Нэгэдэхи табанжэлэй хоёр жэл долоон hарын турша соо Аньшань[...] надта шэнээр баригдаhан ба шэнэдхэн байгуулагдаhан үйлэдбэриин 17 [...] бусад предприятинууд ашаглалгада үгтөө. Тэрэнэй ашаар комбинадай [...] хүсэн 1952 онойхитой сасуулбал хоёр үлүүтэй дахин ехэ болоо. Аньшан[...] лургнууд анха түрүүнэй баригдажа байhан автомобильна болон трактор[...] дуудые, Янцзы мүрэн дээгүүр гараха Уханьска ехэ хүүргын барил[...] бусадые өөрынгөө продукцяар хангадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбинадай бүтээhэн продукци заводуудта эльгээгдэ[...]

Синьхуа агентствын [...]

Пассажирнуудые болон ашаануудые аг[...] замаар зөөбэрилхэ тухай СССР Инди[...] Республика хоёрой хоорондохи хэлс[...]

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи агаарай Гражданска флодой Главна управлениин уряалаар ерэhэн Индиин Гүрэнэй «Эйр-Индиа Интернейшнл корпорейшн» гэдэг авиакомпаниин делегаци сентябриин 16-haa хойшо Москвада байна.

Хэлсээнүүдэй болоhоной эсэстэ ГВФ-тэй Главна управлени болон Эйр-Индиа хоёрой хоорондо коммерческэ харилсаа холбоотой байха тухай хэлсээндэ 1955 оной сентябриин 20-до Москва городто гар табигдаhан байна.

Хэлсээндэ гар табигша[...] эй Министрнүүдэй Соведэй[...] хи агаарай Гражданска[...] Главна управлениhээ ГВФ[...] на управлениин начальни[...] дэхи орлогшо инженерно-т[...] албанай генерал-лейтенант [...] харов, Индиин гүрэнэй «Э[...] Интернейшнл корпорейш[...] авиакомпаниhаа — Европ[...] компаниин Генеральна [...] шөөр байдаг г-н Г. Берт[...] гараа табяа.

(Т[...]

Гетеборгдохи зоно хоорондын шатарай турнир

ГЕТЕБОРГ, сентябриин 19. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Үсэгэлдэр 20-дохи турай hүүл багта үшөө гурбан парти наадагдажа дүүргэгдээ. Геллер шадамараар наадажа Штальбергые (Швеци) шүүгээ. Керес Сливые (Польша) мүн лэ шүүhэн байна. Спасский Унцикертэй (Баруун Германи), Медина (Венесуэла) Пильнигтэй (Аргентина) тэнсээ.

Мүнөө үдэр хойшолуулагдаhан партинууд үргэлжэлүүлэн наадагдаа. Бронштейн Фудерерые (Югослави), Панно (Аргентина) Бисгайерые (США) шүүгээ. Пахман (Чехословаки) Гимартай (Аргентина) тэнсээ.

hүүлшын 21-дэхи турай болохын урда тээ турнирта хабаадагшадай байдал иимэ байна:

Бронштейн—14,5 очкотой; hүүлшын турай дүнгэhөө дулдыдангүйгөөр нэгэдэхи hуури эзэлхэ болоhониинь элирээ. Керес—13 очкотой, Панно 13 очкотой (турни[...] гээ). Геллер, Петросян, [...] бүридөө 11,5 очкотой. [...] Спасский, Филипп—тус [...] 10,5 очкотой, Иливицкий[...] той, Пахман—9,5 очкотой[...] Найдорф, Фудерер—тус б[...] Рабор—8,5, Унцикер—8, [...] Штальбрег—тус бүридөө [...] той, Доннер—5,5, Медина[...] тус бүридөө 5 очкотой.

hүүлшын тур сентябр[...] болохо байна. Тэрээнд[...] Петросянтай, Сабо Керес[...] Спасскитай, Унцикер [...] Штальберг Иливицкитэй[...] Бронштейнтэй, Фудерер [...] тай, Гимар Рабартай, Най[...] динатэй, Пильник Бисгайе[...] даха байна.

Гро[...]

И. БОНДАРЕ[...]

Редакторай о[...]
О. ГОМБ[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32. заместителя редактора—32-74, отв секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства —47-59, пропаганды и переводов — 3[...] культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00571. Типография министерства Культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №[...]